LETO XVIII., ŠTEV. 94 LJUBLJANA, PONEDELJEK, 22. APRILA 1957 CENA 10 DIN

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja in tiska Časopisno-založniško podjetje Slov. poročevalec. — Direktor: Rudi Janhuba. - Glav. in odgov. urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Fr. Plevel. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. št. 1 in 3, telef. št. 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. I/II, letefon št. 23-522 do 23-526. — Oglasni oddelek Ljubljana, Titova c. 7, telefon št. 21-896, za ljubljanske naročnike 20.463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Žiro račun pri Kom. banki, Ljublj., št. 60-KB-5-2-367. — Meseč. naročnina 230 din.

Trinajst ladij v obe smeri

Londonski »Observer« svetuje vladi, naj prizna novi režim na Sueškem prekopu — Vsebina not, ki jih je Sovjetska zveza poslala zahodnim velesilam — ZDA odobrile pomoč Izraelu

KAIRO, 21. apr. (Tanjug). Kairski radio poroča, da je včeraj šlo skozi Sueški prekop 13 ladij. Devet ladij je plulo iz Port Saida v Suez, 4 pa v nasprotni smeri. Ladje, ki so šle včeraj skozi prekop, so plule pod zastavami Italije, Švedske, Paname, Grčije, Finske, Belgije in Zahodne Nemčije.

Današnji londonski »Observer« piše, da bi morala Velika Britanija priznati novi režim na Sueškem prekopu. List poudarja, da bi se moral spor med Veliko Britanijo in Egiptom končati, ko bo Egipt uradno objavil deklaracijo o Suezu. Ko bo priznala novi režim pred odgovarjajočim forumom OZN, nadaljuje »Observer«, lahko Velika Britanija izjavi, da je še vedno mnenja, da bi bilo boljše mednarodno nadzorstvo, da pa verjame, da bo Egipt upravljal s prekopom v soglasju s carigrajsko konvencijo.

V nadaljevanju svojega članka piše »Observer«, da bi morala Velika Britanija istočasno začeti z velико naglico krepiti floto tankerjev ter pospešiti izgradnjo naftovodov čez Turčijo, toda ne zato, ker bi pripravljala bojkot prekopa, kar bi bil nesmisel glede na pomen prekopa za Veliko Britanijo in Indijo, ampak zato, da bi zmanjšala nevarno odvisnost od prekopa.

List daje priznanje naporom ZDA in generalnega sekretarja OZN Hammarskjölda v sueški krizi in izraža mnenje, da bi mogla OZN v izogib novih kriz zahtevati od Mednarodnega sodišča naj da nasvet glede izraelskih pravic na uporabo prekopa v skladu z določili carigrajske konvencije.

Pomočnik generalnega sekretraja OZN Ralph Bunche je včeraj na michiganski univerzi izjavil, da je po njegovem mnenju popolnoma možno mirno sožitje Izraela in njegovih arabskih sosedov. Bunche je tudi mnenja, da so Združeni narodi s svojo intervencijo konec lanskega leta preprečili, da bi se sueška kriza spremenila v svetovno vojno.

Sovjetska časopisna agencija TASS je objavila vsebino not, ki jih je Gromiko izročil veleposlanikom Velike Britanije in Francije, ter odpravniku poslov ZDA v zvezi z vprašanjem Srednjega vzhoda. V notah je rečeno, da bi morale štiri velesile obsoditi uporabo sile za reševanje odprtih vprašanj na Srednjem vzhodu in da bi to moralo biti prvi korak k bolj zdravi in normalnejši situaciji na tem področju.

Z omenjenimi notami je sovjetska vlada odgovorila na note treh zahodnih držav, ki so jih le-te izročile Sovjetski zvezi 11. marca in v katerih so odklonile sovjetski predlog, naj velesile objavijo skupno deklaracijo o Srednjem vzhodu.

V noti, ki jo je Sovjetska zveza poslala ZDA je rečeno, da je v tem trenutku glavna ovira za mirno rešitev sporov in spopadov na Srednjem vzhodu tuje vmešavanje. Eisenhowerjeva doktrina, pravi nota, določa direktno vmešavanje ZDA v vprašanje držav Srednjega vzhoda. Takšna politika ZDA mora povzročiti povečanje napetosti na tem področju.

V noti je nato rečeno, da se lahko zagotovi trajen mir na tem področju samo s skupnimi napori velesil na osnovi načel, vnešenih v sovjetski načrt deklaracije.

V noti, ki jo je dobila Velika Britanija, je poseben poudarek na nedavnem sporazumu med ZDA in Veliko Britanijo o povečani dejavnosti ZDA v Bagdadskem paktu. To naj bi bil še en dokaz, da služijo vojaški bloki in tuje vojaške baze na Srednjem vzhodu namenom, ki nimajo ničesar skupnega z interesi miru.

V noti Franciji poudarja sovjetska vlada, da Izrael, v nasprotju z odločitvami OZN, odkrito grozi, da bo nadaljeval z napadom na Egipt, če ne bodo izpoinjene njegove zahteve. Istočasno Izrael ne skriva dejstva, pravi nota, da računa na podporo določenih krogov na Zahodu. Prav tako ni mogoče ignorirati vesti, po katerih so uradni predstavniki francoske vlade obljubili Izraelu gospodarsko in vojaško pomoč v primeru napada na Egipt. Nota prav tako pravi, da izvajajo nekatere zahodne velesile grob gospodarski pritisk na Egipt z omejevanjem trgovine, blokiranjem egiptovskega premoženja in bojkotom Sueškega prekopa.

Na koncu vseh treh not pravi sovjetska vlada, da je pripravljena pročiti vse pripombe vlad ZDA, Francije in Velike Britanije, ki bi jih le-te imele.

Zvedelo se je, da so se ZDA odločile dati Izraelu gospodarsko pomoč v znesku 25 milijonov dolarjev. Po sporazumu, ki sta ga dosegla, kot kaže, v petek Dulles in posebni predstavnik predsednika izraelske vlade, bodo ZDA dobavile Izraelu industrijsko opremo.

Nasprotja so precejšna

Vendar pa je ameriški predstavnik v pododboru OZN za razorožitev Stassen označil sedanje razgovore kot najresnejše, kar jih je bilo

WASHINGTON, 21. apr. (Reuter). Ameriški predstavnik v pododboru OZN za razorožitev, ki zaseda v Londonu, Harold Stassen, je izjavil, da so sedanji razgovori najresnejši razgovori o razorožitvi, kar so jih doslej sploh imeli v pododboru. Dodal je, da pa so kljub temu mnogi problemi in težave.

Stassen je prispel v Washington, kjer se bo sestal z zunanjim ministrom Dullesom in ga obvestil o poteku londonskih razgovorov.

Britanske osebnosti menijo, da bodo razprave, ki so to nedeljo v Washingtonu in Moskvi, odločile o nadaljnjem poteku sedanjega zasedanja razorožitvenega pododbora. Na koncu petiedenskega zasedanja sta delegata ZDA in Sovjetske zveze Harold Stassen in Valerijan Zorin odpotovala domov na posvetovanje. Menijo, da se pripravljata na nadaljevanje sedanjih razgovorov, ki se bo začelo v sredo. Prav tako menijo, da bodo potrebovali še najmanj dva tedna, da bi prišli do določenih rezultatov.

Če bo katera koli stran dala koncesije, ki bi mogle pripeljati do delnih sporazumov — menijo v Londonu — se bodo o teh koncesijah sporazumeli na posvetovanjih v Moskvi in Washingtonu. V Londonu menijo, da sta stališči Sovjetske zveze in Zahoda še vedno razdeljeni glede osrednjega vprašanja, in sicer glede jedrske razorožitve, ki je lani pripeljala do prekinitve razgovorov. Sovjetska zveza je tedaj vztrajala pri popolni prepovedi jedrskega orožja, medtem ko so ZDA predlagale prekinitev proizvodnje jedrskega materiala v vojaške namene.

Britanske osebnosti tudi poudarjajo, da je sporazum o prijavljanju jedrskih preizkusov in omejenem opazovanju skrajna koncesija, na katero je pripravljena pristati Velika Britanija. V britanskih krogih odkrito priznavajo, da Velika Britanija vedno bolj vztraja pri stališču, da je treba nadaljevati z atomskimi poskusi, dokler ni splošnega sporazuma o razorožitvi.

Alžirski boji

Prejšnji teden so uporniki z nezmanjšano srditostjo nadaljevali ofenzivo na francoske baze

PARIZ, 21. apr. (Tanjug). Alžirski uporniki so danes nadaljevali ofenzivo na francoska oporišča na vseh področjih Alžira. V poročilih iz uradnih krogov je padlo pri Oranu 23 francoskih vojakov in oficirjev. V spopadih, ki so se primerili v zadnjih 24 urah, je bilo ranjenih 7 francoskih vojakov, 10 pa jih je bilo ujetih. Na področju velikih Kabilov so uporniški komandosi napadli in zažgali 10 francoskih kmetij.

Po poročilih iz francoskih virov je v prejšnjem tednu ves Alžir zajel val ostrih uporniških napadov. Uradno poročajo, da so francoske čete utrpele najhujše izgube na bojiščih pri Konstantinu. V zadnjih sedmih dneh je padlo 75 francoskih vojakov in oficirjev, cenijo pa, da je bilo ranjenih več kot 50 vojakov. V te številke niso vključene francoske izgube med policijskimi četami, teritorialnimi enotami in upravnim osebjem. Te izgube cenijo na več kot 100 mrtvih in ranjenih. Francoski viri zlasti govorijo o podpori, ki jo daje krajevno prebivalstvo upornikom. Prav tako opozarjajo, da se število upornikov množi.

Glavni boji, poročajo, so danes pri Orleansvillu, El Aletu in Fedj-zalu. Na francoski strani sodelujejo v bitkah kombinirane čete pehote, topništva, oklepniških enot in letalstva. V Biskri so uporniki napadli policijski garnizon.

Francosko poveljstvo zatrjuje, da so v preteklem tednu ubili 700 Alžircev.

PO ODSTOPU GENERALA HAJARIJA

Nejasen položaj v Jordanu

Damaški list »Al Raiti« napoveduje, da bo odstopilo več jordanskih ministrov — Izredna seja jordanske vlade — Ugibanja o razlogih za Hajarijev odstop

DAMASK, 21. apr. (AFP). Uradni predstavnik sirijske vlade je izjavil, da so sirijske oblasti zahtevale od bivšega načelnika jordanskega generalnega štaba Hajarija in od vseh drugih jordanskih osebnosti, ki so zbežale v Sirijo, naj se vzdržijo vsakršne politične dejavnosti, dokler so v Siriji. Povedal je, da sirijska vlada ni bila vnaprej seznanjena z izjavami, ki jih je dal včeraj na tiskovni konferenci o položaju v Jordanu bivši načelnik generalnega štaba jordanske armade general Hajari.

Iz Amana se širijo vesti, da bo Hajarijev naslednik verjetno general Madžali ali pa general Šareh, ki sta bila doslej namestnika generalnega štaba.

Damaški list »Al Raiti« piše, da je Hajari odstopil v znak protesta zaradi politike nove jordanske vlade. List napoveduje, da bo verjetno v najbližji bodočnosti odstopilo še nekaj jordanskih ministrov iz vlade, ki je bila sestavljena v ponedeljek.

Sirijska vlada se je sestala na izredni seji, da bi proučila novo nastali položaj. Poročajo tudi, da se je general Hajari posvetoval takoj po svojem prihodu z najvišjimi sirijskimi funkcionarji.

Tudi Kalidijeva vlada v Amanu je imela dolgo izredno sejo. Opazovalci menijo, da pomeni dolga seja novo krizo v Jordanu.

Kot znano, je Hajari odstopil v soboto zgodaj zjutraj. Točen razlog ni znan, vendar pa je prišla novica o odstopu nekaj ur potem, ko je bila imenovana anketna komisija petih oficirjev, ki naj bi raziskala nedavne nemire v armadi. V obveščenih krogih trdijo, da bodo zelo verjetno prišli nekateri višji oficirji pred vojno sodišče, medtem ko bodo okoli 40 višjih oficirjev premestili z dosedanjih položajev. Poročajo tudi, da je glavni namen komisije zmanjšati egiptovski vpliv v jordanski armadi.

Obisk zastopnikov PSI

Nova Gorica, 21. apr. Dopoldne ob 8.45 sta prispela iz Vidma v Novo Gorico poslanec italijanske socialistične stranke v rimskem parlamentu dr. Vittore Marangone in sekretar mestne sekcije PSI v Gorici g. Feruccio Pizzul. Namenjena sta na mednarodni zagrebški velesejem, spotoma pa bosta imela tudi razgovore s predstavniki SZDL Slovenije. Na mednarodnem bloku je gosta pozdravil sekretar okrajnega odbora SZDL Gorica Milo Vižintin, nato pa je imel z njima kratek razgovor predsednik okrajnega odbora SZDL Tine Remškar. Gosta sta se nato odpeljala proti Ljubljani, odtod pa proti Zagrebu. Ob prihodu v Jugoslavijo je dr. Marangone izrazil svoje zadovoljstvo ob prvem obisku v Jugoslaviji in dejal, da si italijanski socialisti resno prizadevajo pri merodajnih organih med drugim tudi za uveljavitev pravic v Italiji živečih narodnostnih manjšin. Izjavil je tudi, da bo delegacija PSI v kratkem obiskala te kraje, ter izrazil željo, da bi tudi predstavniki SZDL Jugoslavije obiskali italijanske socialiste, da bi se tako poglobili medsebojni stiki ter izmenjava mnenj in izkušenj med naprednima strankama obeh dežel. J. P.

Prva grška delegacija na Kitajskem

Peking, 21. apr. (Nova Kitajska). — V Peking je prispela grška sindikalna delegacija, ki jo vodi generalni sekretar demokratične fronte grških sindikatov Hadžidimitru. To je prva grška delegacija, ki je obiskala Kitajsko.

VREME

Stanje vremena 21. aprila: Obširno področje visokega zračnega pritiska, ki zajema vso Evropo, se še krepi. Frontalne motnje so se premaknile iz naših krajev proti jugovzhodu, za njimi pa prihaja nekoliko hladnejši zrak.

Napoved za ponedeljek: Delno oblačno vreme. Opoldne povečana oblačnost in nagnjenje k ploham. Zjutraj po kotlinah zamegleno. Temperatura ponoči med 1 in 5, v Primorju okoli 8, čez dan do 17 stopinj C. V višjih legah nevarnost slane.

Različna mnenja o potrebah

Komisija, ki je obiskala francoske posesti v Afriki, ima zelo deljena mnenja o investicijah Male Evrope v tem delu sveta

PARIZ, 21. apr. (Tanjug). Po 15-dnevnem obisku vseh francoskih kolonij v Afriki se je parlamentarna delegacija gospodarskih strokovnjakov iz Zahodne Nemčije, Belgije, Italije, Francije in Nizozemske sinoči vrnila v Pariz s precej razdeljenim mnenjem o potrebi širšega sodelovanja šestih držav male Evrope v investicijskih načrtih Francije za Saharo in Alžir.

Predstavniki Italije in Zahodne Nemčije so mnenja, da je petletni načrt pomoči v znesku 500 milijonov dolarjev, ki ga določa sporazum o skupnem tržišču, »skrajno tvegano podjetje zaradi politične nestabilnosti« v francoskih posestih. Delegati iz Belgije in Nizozemske, ki bosta obe prav tako dobili pomoč za razvoj svojih kolonij iz sklada skupnega tržišča, pa so mnenja, da bi morali petletni načrt investicij obvezno podaljšati na daljši rok.

Delegacija je obiskala afriške kolonije na zahtevo francoske vlade, ki vztrajno zahteva ustanovitev novih konzorcijev za investicije v eksploatacijo nafte v Sahari, kakor tudi v rudnike Toga in Kameruna. Šesta država, članica skupnega tržišča, Luksemburg, ni hotela poslati svojega predstavnika v Afriko.

V italijanskih in zahodnonemških krogih opozarjajo, da so možnosti za večje sodelovanje male Evrope v francoskih investicijskih načrtih odvisne od hitrejšega političnega reševanja francosko-afriških sporov, zlasti pa rešitve alžirskega vprašanja. Obe omenjeni evropski državi imata dolgoročne sporazume in posebne interese v državah Srednjega vzhoda in se ne želita brez omejitev pridružiti francoskim naporom za ohranitev kolonialnega sistema v Afriki s pomočjo organov evropske integracije.

Francoski krogi opozarjajo, da lahko samo »skupni napori Evrope odstranijo nevarnosti, ki grozijo Afriki s strani vedno večjega ameriškega in sovjetskega vpliva.«

Praske na jemenski meji

Kairo, 21. apr. (Tanjug). Britansko topništvo je bombardiralo naselje v bližini Al Bajdha na jugu Jemena. Zaradi topniškega obstreljevanja so bili trije ljudje ranjeni, prizadejana pa je bila večja materialna škoda. Poročajo, da so britanske oblasti začele izvajati hude ukrepe, da bi zastrašile prebivalstvo. Policija je aretirala večje število ljudi.

RESOLUCIJA ZVEZE SLOVENSKIH DEPORTIRANCEV

Dunaj, 21. apr. (Tanjug). Na letni skupščini Zveze slovenskih deportirancev, ki je bila v Celovcu, so sprejeli resolucijo, v kateri so izrazili obžalovanje, da so pristojne avstrijske oblasti po 12 letih zavlačevanja slovenskim deportirancem odrekle pravico na odškodnino v okviru zakona o pomoči žrtvam fašizma. V minuli vojni, poudarja resolucija, ki so jo poslali ministrstvu za socialno politiko, so nacisti deportirali v nemška taborišča del slovenskega prebivalstva s Koroške. Po osvoboditvi so imeli mnogi deportiranci težave v zvezi s svojim premoženjem in vseljevanjem v svoje hiše, ki so si jih nacisti medtem že razdelili. Pristojne avstrijske oblasti pa sedaj nočejo deportirancem priznati pravico na odškodnino. Resolucija opozarja, da se izvajajo napram slovenskim deportirancem drugačna pravila kot napram avstrijskim žrtvam fašizma. V komisiji za zaščito žrtev fašizma slovenski deportiranci nimajo svojega predstavnika, čeprav so bili med vojno preganjani kot celina zaradi svojega nacionalnega porekla.

Zveza madžarskih književnikov razpuščena

Budimpešta, 21. apr. (TASS) — Madžarski notranji minister je razpustil Zvezo madžarskih književnikov, policija pa je zaradi protidržavne dejavnosti aretirala pisatelja Tiborja Derija.

V sporočilu madžarskega notranjega ministrstva je rečeno, da je bila Zveza madžarskih književnikov razpuščena, ker je del njenih članov izkoriščal kot sredstvo za borbo proti državni ureditvi Madžarske.

Prvo zasedanje ghanskega parlamenta

Akra, 21. apr. (Reuter). V Akri se je začelo prvo zasedanje parlamenta nove afriške države Ghane. Med najvažnejšimi vprašanji, ki jih bo parlament proučeval, je predlog zakona o nacionalnosti in državljanstvu. Zakon urejuje vprašanje nacionalnosti prebivalcev Ghane. Pričakujejo tudi, da bo parlament razpravljal o položaju v posameznih krajih Tanganjike. Skupina opozicijskih poslancev je namreč te kraje obiskala in je sestavila poročilo, ki obsoja brezobzirne aretacije in nepravilne postopke preiskovalnih organov.

BONN — Sovjetsko veleposlaništvo v Bonnu je v svojem glasilu objavilo mnenje, da dobri odnosi med obema državama niso odvisni od poslabšanja odnosov Zahodne Nemčije z Zahodom.

Dej se strinja

s Hruščevim, da je treba pri utrjevanju odnosov gledati elemente, ki zbližujejo, ne pa tistih, ki odbijajo

BUKAREŠTA, 21. apr. (Tanjug). Ob bivanju delegacije KP Francije v Romuniji je bil včeraj v Bukarešti miting, na katerem je govoril tudi prvi sekretar CK romunske delavske partije Gheorghiu Dej. Najprej je govoril o mednarodnem položaju, nato pa je izjavil, da so imeli predstavniki ene in druge partije plodne razgovore v zvezi z vprašanji mednarodnega delavskega gibanja in drugimi vprašanji, ki zanimajo obe partiji.

Gheorghiu Dej je dejal, da je za razvoj odnosov med partijami prišlo v zadnjem času do vrste sestankov in razgovorov partijskih delegacij, na katerih so v tovariškem duhu proučili najvažnejša vprašanja mednarodnega delavskega gibanja. »Naša partija,« je dejal Dej, »je z zadovoljstvom sprejela razgovore med Zvezo komunistov Jugoslavije in KP Francije. Romunska delavska partija je iskreno za dobre odnose z Zvezo komunistov Jugoslavije in za razvoj prijateljskih vezi med državami socialističnega tabora in Jugoslavije.«

Gheorghiu Dej je izjavil, da se v celoti strinja z mnenjem prvega sekretarja CK KP Sovjetske zveze Hruščeva, da je treba v interesu krepitve tega prijateljstva na osnovi marksizma-leninizma posvetiti glavno pozornost tistim elementom, ki zbližujejo narode v borbi za socializem in mir, ne pa nasprotjem. »Naša partija, kakor tudi ostale bratske partije, je dejal Dej, so se trudile v preteklosti in se bodo v tej smeri trudile tudi v bodočnosti. Prepričani smo, da se bodo, upoštevajoč podobne napore tudi z jugoslovanske strani, vezi prijateljstva in sodelovanja z Zvezo komunistov Jugoslavije in z Jugoslavijo razvijale in krepile.«

Odločitev treh radikalnih federacij

Pariz, 21. apr. (Tanjug). Tri federacije radikalne stranke jugozahodnih okrajev Francije so sedanes izrekle za združitev z vsemi francoskimi radikalnimi skupinami, in sicer zaradi nevarnosti, da se bo stranka francoskega parlamentarnega centra še nadalje cepila. Kot znano, se je radikalna stranka kar trikrat cepila in da obstojajo v stranki globoka nesoglasja po ostavki Mendes-Francea. Liberalne struje radikalne stranke so zato zahtevale izreden kongres, ki naj bi okrepil strankarsko disciplino.

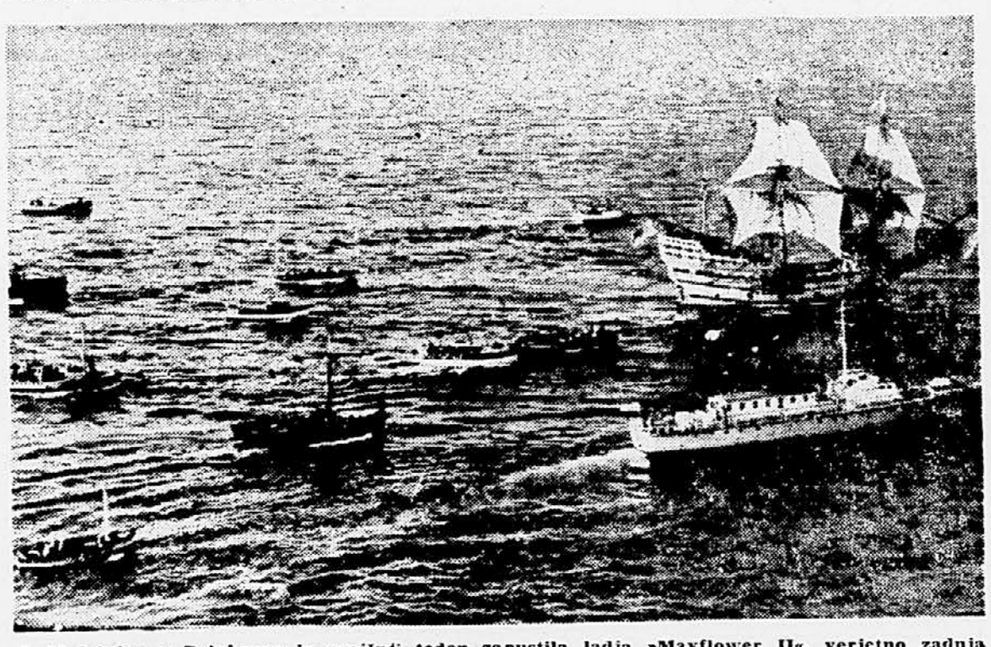

Ladjedelnico v Brixhamu je prejšnji teden zapustila ladja »Mayflower II«, verjetno zadnja jadrnica, izdelana v britanskih ladjedelnicah. Jadrnica je točen posnetek ladje »Mayflower«, ki je leta 1620 odpeljala prve izseljence iz Anglije v Ameriko. »Mayflower II« je darilo britanske vlade narodom ZDA, ki imajo letos praznovanje obletnice naselitve ameriške celine. Ladja, ki razen sodobnih navigacijskih aparatov, nima nobene moderne izboljšave v konstrukciji, bo v prihodnjih dneh odjadrala iz Plymoutha v Angliji čez ocean v Plymouth v državi Massachusetts, kejr bo stalno zasidrana v mestnem zalivu. Na sliki je »Mayflower II« ob odhodu iz Brixhama.

MIKOJAN OBIŠČE DUNAJ

Dunaj, 21. apr. (AFP). Poročajo, da bo v torek prispel na Dunaj na uraden štiridnevni obisk podpredsednik ministrskega sveta Sovjetske zveze Anastas Mikojan. Obisk so prvič napovedali skoraj pred enim letom in je bil določen za november 1956, nato pa odložen zaradi dogodkov na Madžarskem.

V sovjetskih krogih pravijo, da je namen potovanja sovjetskega državnika navezava osebnih stikov z avstrijskimi državniki, k čemur dodajajo, da se želi Mikojan tudi seznaniti z življenjem v Avstriji.

Diplomatski opazovalci menijo, da bo skušal Mikojan na Dunaju »zmanjšati hlad«, ki obstoja v avstrijsko-sovjetskih odnosih od lanske jeseni. Opazovalci so tudi mnenja, da bo med obiskom govora tudi o gospodarskih odnošajih, saj so avstrijski državniki še pred kratkim izrazili željo, da bi razvili svoje trgovinske odnose z Vzhodom.

TELEGRAMI

WASHINGTON — Po poročilih ameriškega trgovinskega ministrstva so razne države sveta lani vrnile ZDA dolgove v skupnem znesku okoli 700 milijonov dolarjev. Vseh dolgov, ki še niso vrnjeni, je za okoli 11 milijard dolarjev.

WASHINGTON — Posebni odposlanec japonske vlade Macušito je prispel v Washington, kjer se bo z ameriškim zunanjim ministrom Dullesom posvetoval o prepovedi poskusov z vodikovimi bombami.

NICA — Okoli 200 predstavnikov parlamentov 40 držav se bo 24. aprila sestalo v Nici. Pripravili bodo 46. kongres interparlamentarne unije, ki bo septembra v Londonu.

Sindikati in letni dopusti

Vloga sindikatov, poudarjajo teze o organiziranju oddiha, ki jih je izdelal Centralni svet zveze sindikatov Jugoslavije in o katerih razpravljajo sedaj v sindikalnih organizacijah, je razvijanje delavskega turizma v najraznovrstnejših oblikah, razvijanje čim večjega in vsestranskega razumevanja za izkoriščanje dopusta in pripravljenosti ljudi, da prebijejo svoj prosti čas v naravi, ter ustvarjanje materialne podlage in drugih pogojev, ki so neobhodno potrebni za tako delavnost.

Na podlagi tega mora biti delavnost sindikatov usmerjena k organiziranju vsakdanjega in tedenskega oddiha v sodelovanju z družbenimi, gospodarskimi, turističnimi organizacijami, komunami in drugimi ob ustvarjanju najbolj neobhodnih pogojev za takšno delavnost.

Sindikalne organizacije naj bi pomagale članom pri pravilnem in pravočasnem izkoriščanju letnega dopusta, sodelovale s turističnimi zvezami pri usmerjanju svojih članov, da bi izkoristili dane možnosti za oddih, opravljale potrebne turistične usluge in konkretno organizirale primerne načine letovanja z izkoriščanjem najetih ali dogovorjenih zmogljivosti sindikalnih in drugih družbenih organizacij ter cenenih gostinskih objektov, šol na vasi, zadružnih domov, privatnih sob, z organiziranjem taborišč, turističnih naselij krožnih potovanj in raznih drugih oblik, ki naj olajšajo oddih delovnim ljudem.

Za organiziranje vsega tega naj bi sindikalna vodstva ustanovila odbore, ki bi se imenovali »Prijatelji prirode«. Te odbore naj bi ustanovili pri sindikalnih podružnicah, občinskih, okrajnih in republiških sindikalnih svetih kakor tudi pri centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije, po potrebi pa tudi pri posameznih sindikatih. Odbore naj bi izvolili na letnih skupščinah sindikalnih podružnic in drugih višjih sindikalnih forumov ozroma na kongresih in plenumih. Ti odbori naj bi delali glede izkoriščanja dopustov v imenu ustreznih sindikalnih vodstev, in sicer dogovorno z njimi. Zvezo med odbori »Prijateljev prirode« višjih sindikalnih forumov z drugimi odbori naj bi vzdrževala sindikalna vodstva, kadar gre za splošna načela, medtem ko naj bi se v poslovni operativi uvedel direkten stik med odbori »Prijateljev prirode«.

Pravico do ugodnosti, ki bi jih nudila takšna delavnost sindikatov, naj bi imeli vsi člani sindikatov in njihove ožje družine.

Tako usmerjanje sindikatov je bilo sklenjeno že na III. plenumu centralega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ko so sprejeli sklepe v zvezi z oddihom delavcev in uslužbencev. Po teh sklepih naj bi v okviru sindikatov ustanovili posebno organizacijo, ki bi se bavila s problemom oddiha delavcev. Po tej zamisli naj bi društva »Prijateljev prirode«, ki so jih ustanovili v nekaterih republikah, prevzela to nalogo s pogojem, da se organizacijsko in finančno izpopolni njihov status kot organizacije, ki bi delala samostojno v sestavi in pod splošnim vodstvom sindikatov. Sklepi govore tudi o potrebi razširjenja zmogljivosti počitniških objektov ob upoštevanju skromnejše in racionalnejše gradnje.

Pri uresničevanju te zamisli je prevladalo stališče, da ne bi bila potrebna posebna društva in samostojna organizacija v okviru sindikatov, temveč da bi bilo pravilneje v sedanjih okoliščinah, ako postanejo sindikati znova direktni nosilci organiziranja oddiha in ako bi uvedli tudi potrebno službo pri sindikalnih vodstvih. V tej smeri teze tudi predlagajo ustrezno sestavo in organizacijo odborov »Prijateljev prirode«.

Da bi ustvarili potrebne dohodke, naj bi sindikalne podružnice plačevale del svoje članarine, sindikalna vodstva pa del svojih dohodkov za delavnost »Prijateljev prirode«. Razen tega predlagajo, naj bi z družbenim planom zagotovili poseben prispevek skupnosti kot stalen dohodek, ki naj bi se stekal v poseben sklad z družbenim upravljanjem, pri katerem bi sodelovali tudi sindikati. Razen tega predvidevajo tudi izredne dohodke, kakor tudi dohodke iz gospodarskega poslovanja odborov »Prijateljev prirode« v počitniških domovih sindikatov in v gostinskih podjetjih, s katerimi imajo sklenjene pogodbe. Vsi ti dohodki bi bili strogo namenskega značaja, za investicije, podpore članom pri odhodu na dopust, za organizacijsko-upravne stroške itd. Taka usmerjenost sindikatov zahteva ne samo boljše izkoriščanje sedanjih objektov sindikalnih, družbenih in gospodarskih organizacij, ki so zaradi svojega zaprtega tipa nezadostno izkoriščeni, temveč tudi razširjanje in nadaljnje izpopolnjevanje mreže objektov sindikalnih organizacij za letni dopust ter za izlete pri vsakdanjem ali tedenskem oddihu.

Sindikalne organizacije, ki nimajo pogojev in sredstev, da bi same ustanavljale takšne objekte, ali pa nimajo pogojev, da bi same vodile počitniške domove z minimalno zmogljivostjo, potrebno za rentabilno poslovanje, naj bi se združevale v odboru »Prijateljev prirode« višjega sindikalnega vodstva bodisi na teritorialnem ali strokovnem načelu. V tem primeru bi te organizacije sklepale pogodbe z ustreznim odborom »Prijateljev prirode« zaradi ureditve medsebojnih odnosov. Sindikalne organizacije, ki imajo svoje počitniške domove in jih same upravljajo, bi jih mogle odstopiti drugim sindikalnim organizacijam oziroma »Prijateljem prirode«, kolikor jih same ne morejo izkoristiti v celoti, ter bi na ta način omogočile tudi bolj ekonomično poslovanje v njih.

Mednarodna železniška konferenca

Split, 21. apr. V sredo, 24. aprila, se bo začela v Splitu mednarodna železniška konferenca za revizijo pravilnika o uporabi tovornih voz v mednarodnem železniškem prometu. Poleg predstavnikov jugoslovanskih železnic in gostov se bo konference udeležilo 63 delegatov, ki bodo zastopali 18 raznih železniških uprav domalega vseh evropskih držav. Razen sprememb in dopolnitev pravilnika o uporabi tovornih voz evropskih nacionalnih železnic bodo delegati razpravljali še o nekaterih drugih problemih.

Analitična ocena delovnih mest v elektrogospodarstvu

Beograd, 12. apr. Priprave za uvedbo enotnega sistema analitične ocene delovnih mest v industriji so — kakor poudarjajo v Zvezni industrijski zbornici — najuspešneje opravljene v elektroenergetskih podjetjih. Strokovna komisija pri Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva je opravila opis 88 delovnih mest v podjetjih »Elektroprenos« iz Sarajeva, »Elektrane« v Zagrebu, v beograjskem distribucijskem podjetju »Stara centrala«, v hidrocentrali Medvode ter v termocentrali Šoštanj.

Posnetki iz analize delovnih mest v teh petih podjetjih bodo služili drugim elektroenergetskim gospodarskim organizacijam kot obrazec za uvedbo opisa in analize delovnih mest. Da bi to delo olajšali, je Skupnost jugoslovanskega elektrogospodarstva organizirala dva seminarja — v Zagrebu in Niški Banji — na katerih so člani komisij iz elektrogospodarskih podjetij na praktičnih primerih videli, kako je treba opraviti »snemanje« (stopnjevanje, točkovanje in analizo) delovnih mest. To bo pomagalo izenačenju kriterijev pri sprovajanju analitičnih ocen.

Ob priliki preverjanja predloga za enotni sistem analitične ocene delovnih mest je bil v nekaterih elektrogospodarskih podjetjih ugotovljen presežek delovne sile. Bili so tudi primeri nerealne ocene posameznih delovnih mest itd.

V Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva izjavljajo, da bo imela analitična ocena delovnih mest vsestranske koristi za elektrogospodarstvo, ker bo poleg odkrivanja presežka delovne sile lahko pomagala rešiti vprašanje nevsklajenosti med sedanjimi cenami in stroški.

Perspektivni program razvoja gradbeništva

Beograd, 21. apr. V elaboratu o dosedanjem in perspektivnem razvoju gradbeništva, ki je bil te dni poslan v javno razpravo, je posvečena posebna pozornost kadrom v tej gospodarski veji. Da bi določeni obseg gradbenih del lahko opravili, potrebujemo po oceni strokovnjakov letno 248 tisoč inženirjev, tehnikov, delavcev in drugega gradbenega osebja. Vendar bo mogoče s povečanjem mehanične opremljenosti ter intenzivnejšo uporabo sodobnih metod v gradbeništvu, kakor računajo, znatno zmanjšati število delavcev, zaposlenih v gradbeništvu. Zmanjšanje delovne sile bi še v pretežni večini nanašalo na sezonsko nekvalificirano delovno silo (v zadnjih treh letih je odpadlo na nekvalificirane delavce 22 odstotkov vseh delavcev, zaposlenih v gradbeništvu).

Po analizah komisije za raziskovanje dela in delovnih pogojev v gradbeništvu je pričakovati v naslednjih nekaj letih večje povpraševanje po inženirjih in tehnikih, kakor tudi po visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcih. Eden izmed prvih ukrepov za zagotovitev potrebnega števila strokovnega kadra bi bil uvajanje stimulativnejšega plačnega in premijskega sistema v gradbeništvu. Zlasti je občutiti, da mora mehanizem razdelitve dohodka delovati v smeri čim večje storilnosti.

Glede razdelitve plačnega sklada znotraj samega gradbenega podjetja smatrajo, da je treba zlasti sprovesti obračun zaslužka delavca po akordnem učinku, kakor tudi druge ukrepe, ki bodo vzpodbujali za večjo delovno storilnost. Zlasti pa se kaže potreba za nagrajevanje strokovnjakov — organizatorjev proizvodnega procesa — ki prejemajo danes samo mesečno plačo, ne oziraje se na trud, sposobnost in rezultate, ki jih dosegajo.

Da bi zagotovili potrebno število inženirjev, tehnikov, poslovodij ter kvalificiranih delavcev, je potrebno izboljšati sistem šolanja tega kadra. Predlagajo izpopolnitev programa v srednjih tehniških šolah, s čimer bi se omogočilo, da bi absolventi teh šol avtomatično prišli do pravic za vpis na arhitektonske in gradbene fakultete. V programih predavanj na gradbenih fakultetah predlagajo uvedbo predmetov o organizaciji dela, o teoretičnem in strokovnem obvladovanju tehnoloških delovnih procesov, o ekonomiki in mehanizaciji del, kakor tudi predmet o sodobni proizvodnji gradbenega materiala.

Prav tako je predlagana ustanovitev dvoletnih šol, v katere bi sprejemali najboljše kvalificirane delavce z določenim stažem. Po končani šoli bi le-ti dobili kvalifikacije poslovodij. Zlasti je namreč pomembno hitro usposabljanje kadra, ki bo rokoval z gradbeno mehanizacijo in z mehanizacijo za gradbeno obrtništvo.

S seje OLO v Kočevju

V soboto, 20. aprila je bilo v Kočevju zasedanje okrajnega zbora in zbora proizvajalcev OLO Kočevje. Razpravljali so o spremembah in dopolnitvah družbenega plana za kočevski okraj za letošnje leto in o reorganizaciji občinskih ljudskih odborov v okraju.

Prav tako so soglasno sklenili, da ne bodo ukinili kočevskega okraja in ga priključili okrajem Ljubljane ali Novega mesta. V ta namen so izvolili posebno komisijo, ki bo republiškim in morda tudi zveznim organom obrazložila želje prebivalstva kočevskega okraja.

(or)

Sladkovodni ribiči zborujejo na Bledu

Bled, 21. aprila. Predstavniki sladkovodnega ribištva, ki so sinoči začeli posvetovanje na Bledu, so dopoldne nadaljevali delo na plenarnem zasedanju, nato pa v treh komisijah: za nižje in višinske vode ter ribnike.

Iz referatov in razprave na plenarnem zasedanju je treba podčrtati nekaj pomembnih problemov v zvezi z našim sladkovodnim ribištvom, kajti ta panoga gospodarstva je bila po vojni pri nas dokaj zanemarjena. Precej škode so povzročili z gradnjo velikih industrijskih objektov in hidrocentral, zato tudi nismo napredovali od predvojne ravni. Po podatkih znaša naša letna proizvodnja 10 milijonov rib. V razpravi je prišlo med delegati iz Srbije in Hrvatske do izraza dvoje gledanj; glede športnega ribištva so bili nekateri mnenja, da športni ribiči lahko lovijo povsod, saj imajo določen odlov, zastopniki gospodarskih organizacij pa so zastopali drugo mnenje, da lahko lovijo samo tam, kjer jim je dovoljeno. Vsi pa so priznavali, da so športni ribiči mnogo prispevali k obogatitvi naših vod po vojni.

Govoril je tudi inž. Vojin Popović o najaktualnejših problemih v našem ribištvu. Poudaril je, da bo treba sedaj, ko bodo sladkovodni ribiči dobili svojo organizacijo, najprej začeti postopno reševati vse probleme. Tistim podjetjem, ki zastrupljajo vode, je treba določiti rok, do katerega morajo montirati očiščevalne naprave, nove tovarne pa se brez teh sploh ne smejo graditi. Športni in poklicni ribiči naj rešujejo vse probleme skupno. Gospodarskim podjetjem je treba dati pravico, da sama gospodarijo v vodah, ki so jim dodeljene. Rešiti je treba tudi vprašanje ribolova v obmejnih jezerih in rekah in misliti na velika akumulacijska jezera, ki naj bi postala tudi turistično zanimiva. Športni ribiči naj povezujejo ribolov tudi s turizmom. Inž. Popović je govoril tudi o novem plačnem sistemu, ki bo v tej panogi omogočil več prejemkov strokovnemu kadru v zvezi s povečano storilnostjo. Jutri bo ustanovna skupščina Združenja sladkovodnega ribištva, obenem pa bodo sprejeli tudi sklepe posvetovanja.

B. B.

Jeseniški železarji pred volitvami

Centralni DS jeseniške železarne je na svojem zadnjem zasedanju razpisal volitve v organe delavskega samoupravljanja. Volitve v centralni DS in 14. grupnih delavskih svetov, bodo v jeseniški železarni v četrtek, dne 25. aprila. Za izvedbo teh volitve so že izbrane volilne komisije, ki bodo delovale po posameznih obratih in skrbele za pravilen potek volitev.

Po obratih jeseniške železarne vsi člani delovnega kolektiva že živahno razpravljajo o bližnjih volitvah. Močno razgibani so obratni proizvodni sestanki, seje obratnih sindikalnih organizacij in zasedanja grupnih delavskih svetov, kjer razpravljajo o pomenu in vlogi organov delavskega samoupravljanja. Preko 7.000 jeseniških kovinarjev se je odločilo, da bodo v bodoče volili v centralni DS prav toliko kandidatov kot do sedaj, število grupnih DS pa bodo povečali od dosedanjih 11 na 14, ker tako zahtevajo specifični proizvodni pogoji. Volili pa bodo res le samo sposobne, delavne in zaupanja vredne člane kolektiva.

U. Ž.

Strokovnjaki »Brodospasa« pri raziskovanju potopljene ladje »Ismir« v Turčiji

Strokovnjaki in potapljači Brodospasa so iz Splita odpotovali v Turčijo, da bi tam raziskali možnosti za dviganje motorne potniške ladje »Ismir«, ki ima 4800 Brt nosilnosti in leži na morskem dnu v globini desetih metrov pri Narlideri v Ismirskem zalivu.

Podjetje Brodospas namerava poleg Francozov in Italijanov sodelovati na licitaciji za nakup te potniške ladje.

Ladja »Ismir« je bila zgrajena 1955. leta, je dolga 110 m, široka 18 m in visoka 13 m. Njeni pogonski stroji imajo 5000 KS ter razvijajo brzino 18 vozlov. Na ladji je 686 potniških postelj, od tega 400 postelj III. razreda. Ladja se je potopila letos 2. februarja potem, ko je trčila v Ismirskem zalivu v neko ameriško tovorno ladjo.

-lj-

Smrtna nesreča zaradi neprevidnosti

Pri streljanju z mošnarjem se je v soboto smrtno ponesrečil 17-letni Ignac Kropf, doma iz Male Zenice št. 69 v mariborskem okraju. Po vsem telesu je dobil hude poškodbe in jim je takoj podlegel.

Markičeve mame ni več

Ogromna množica Mariborčanov je v petek popoldne spremila na zadnji poti Angelo Markič, znano in priljubljeno partizansko mamo. Bila je zares prava partizanska mama, ki je bila vsak trenutek pripravljena žrtvovati vse za svoje partizanske sinove in hčerke. Za take je štela vse, ki so bili v težki borbi za svobodo.

Pred vojno je živela skromno življenje proletarske predmestne družine. Skrbeti je morala za štiri otroke in je na lastni koži izkusila vse tegobe zatiranega proletariata. Ko je pridrl pobesneli okupator v našo domovino, je bila med prvimi izseljenci tudi njena družina. Toda pregnanstvo je ni zlomilo. Brez oklevanja se je na čelu svojih sinov in hčera vključila v skupno borbo naših narodov. Po svoji požrtvovalnosti in nenehni pripravljenosti pomagati, je kmalu zaslovela kot partizanska mama in tako so jo poslej klicali vsi, ki so jo poznali.

Tudi po končani vojni se ni umaknila k počitku. Nasprotno, povsod, kjer je bilo treba prijeti za delo, je bila med prvimi. Težko jo bodo pogrešale številne organizacije, v katerih je s svojo tehtno besedo, treznim gledanjem in pravilno presojo pomagala reševati tudi najtežje probleme. Spomenica 1941. red Bratstva in edinstva II. stopnje in red za zasluge za narod II. stopnje so priznanje za njeno požrtvovalnost, hrabrost in brezkompromisnost v težki borbi jugoslovanskih narodov.

Več ko dvatisočglava množica, ki jo je spremila na njeni zadnji poti, je dovolj jasen dokaz njene priljubljenosti, pa tudi spoštovanja do žene, ki bo vsem, ki so jo poznali, ostala v spominu kot najplemenitejša partizanska mati, globoko čuteča za težave drugih, preprosta in skromna, ki je bila ena sama ljubezen in požrtvovalnost.

Slava njenemu spominu!

Kam bomo šli na dopust?

(Pojasnilo okrajšav: ZP — število zasebnih postelj. KUH — možnost pripravljanja hrane pri stanodajalcih. TB — taksa za bivanje. IR — informacije in rezervacije. TD — Turistično društvo.)

Veliki Lošinj, 3 km od Malega Lošinja v tesnem prirodnem zalivu na vzhodni obali otoka. V kraju na hotela, ima pa 12 počitniških domov zaprtega tipa. Ladijska zveza do Malega Lošinja, od tu z avtobusom do Velikega Lošinja. ZP 80 (165 — 195 din, vračunana je taksa za bivanje). Hrana v gostilni »Riva« 450 din. KUH za malenkostno odškodnino. Športni ribolov, kinematograf, glasba. Na razpolago je več nenastanjenih hiš. IR: TD.

Vodice, 11 km od Šibenika. Plaža z drobnim peskom, mnogo sadja, središče vinorodne pokrajine. Ladijska zveza vsak dan s Šibenikom, s Splitom in Zadrom. ZP 800 (100 — 150 din). Poln penzion v hotelu »Kozara« z 12 posteljami 600 din, samo hrana 350 din. Hrana v turistični restavraciji 200 — 300 din. KUH za malenkostno odškodnino. V več gospodinjstvih, kjer je prostora za 10 — 20 ljudi (primerno za manjše skupine) se more pripravljati hrana ob pomoči gospodarja. Razen tega morejo večja podjetja (do 200 ljudi) imeti skupno menzo. Pitna voda, električna razsvetljava, kinematograf, glasba, izleti. TB 12 din. IR: TD.

Vrboska v zaščitenem zalivu na severni obali otoka Hvara. Borovi gozdovi, lepa plaža, soline. Ladijska zveza s Splitom, avtobusna s kraji na otoku. Poln penzion v hotelu »Madeira« (64 postelj) 650 din. ZP okoli 80. IR: gostinsko podjetje hotela.

Zadar z zgodovinskimi spomeniki. Izleti po kopnem ali po morju (soteska Zrmanje, slapovi Krke, Kornati in drugi otoki), jadranje, športni ribolov. Velika peščena plaža »Borik« ob borovem gozdu, kabine, prhe, restavracija in bife, ugodno kopanje tudi na drugih plažah. Poln penzion v hotelu »Zagreb« izven sezone 840 — 920, v hotelu »Beograd« 560 — 720 din. V borovem gozdu poleg plaže »Borik« taborišče »Putnika«. Električna razsvetljava, priključek za kuhanje taksa za bivanje 150 din na dan. ZP 400 (200 — 300 din). V počitniških domovih okoli 250 postelj. Prehrana v restavraciji »Kornat« 425 din (skupine 380). V gostilnah »Morna« in »Vodice« obed in večerja 380 — 420 din (skupine 350 — 360 din). Ladijske zveze z Reko, Šibenikom, Splitom in Dubrovnikom, avtobusne z Zagrebom, Splitom, Šibenikom, Gračacem in petkrat na dan s Kninom. TB 11 din. IR: Turistični urad, Putnik.

Žaton, pol ure vožnje od Dubrovnika. Zelo ugoden kraj za miren oddih. Plaža z drobnim peskom, primerna tudi za majhne otroke. Ladijska zveza z Dubrovnikom in z motornimi čolni večkrat na dan. ZP 50 (120 — 150 din). Prehrana 450 din v restavraciji krajevnega penziona. Penzion »Turist« — TD Sarajevo 64 postelj. KUH. TB 16 din. IR: TD.

Živogošče pod obronki Biokova ob morski obali z več manjšimi naselji. Zelo lepa plaža, gozd, več izvirov pitne vode ob plaži. Ladijska zveza z Makarsko in Pločami. ZP 20 (100 — 200 din). V samostanu možnost nastanitve, okoli 150 postelj. KUH. TB 10 din. IR: TB.

Pogled na Zadar

Prvi podmorski kabel domače proizvodnje

Split, 21. apr. 1. maja bo začel obratovati podmorski električni kabel visoke napetosti, ki bo s kopnega oskrboval z električno energijo prebivalce otoka Šolte. Kabel so konec lanskega leta položili po morskem dnu med otokom Bračem in Šolto ter je dolg 1250 m. To je prvi podmorski kabel visoke napetosti, ki je bil izdelan doma. Tovarna v Svetozarevu, ki je izdelala ta prevodnik električne energije, namerava zdaj izdelati še daljši kabel, ki ga bodo položili med otokom Bračem in Hvarom.

Okrajni ljudsko-prosvetni festival v Ljubljani

Okrajni svet Zveze Svobod in prosvetnih društev za okraj Ljubljano pripravlja v dneh 27. in 28. aprila v Ljubljani pregled dela in uspehov svojih glasbenih skupin.

Priprave tečejo že eno leto in obsegajo nastope društvenih glasbenih sekcij po občinah, po področjih, ki obsegajo po več občin, zaključni prikaz pa bo v Ljubljani. Namen priprav in festivala samega ni samo v nastopanju, pač pa v večji meri v poživitvi dela na splošno, v dviganju kvalitete ter v izboljševanju programske politike. Zato je naloga festivala dvojna: da prikaže na eni strani kvaliteto in programsko smer, na drugi strani pa množičnost.

Prireditve festivala se prično v soboto, 27. aprila, zvečer. V dvorani Filharmonije se bo odvijala revija najboljših inštrumentalnih skupin. Nastopili bodo: dva orkestra, štirje tamburaški zbori in štirje harmonikarski zbori. Istočasno bo v predverju v Križankah revija enajstih godb na pihala.

V nedeljo, 28. aprila, predpoldne bo v dvorani Slov. Filharmonije revija osmih moških in treh ženskih zborov, v veliki Unionski dvorani pa revija dvanajstih mešanih zborov.

Popoldanski nastop v nedeljo, 28. aprila, v letnem gledališču v Križankah pa bo imel namen prikazati množičnost v glasbeni amaterski dejavnosti. V programu se bodo vrstile same skupine in sicer: združenih godb, tamburaških zborov, orkestrov, moških zborov, mešanih zborov ter vseh pevcev ob spremljavi godb. Pripravljalni odbor je šel tudi v skupinskem nastopanju za korak dalje od dosedanjih tovrstnih prireditev, s tem da je izbral skladbe z večjo zahtevnostjo, kot je bilo do sedaj v navadi.

Tako bodo godbe na pihala izvajale med drugim tudi eno rapsodijo, orkestri eno fantazijo, skupni zbori pa krajšo kantato. Vse ostale skupne skladbe prekoračujejo značaj običajnih množičnih pesmi in stavljajo na zbore že precej visoke zahteve. Novost bo vsekakor skupinski nastop tamburašev in orkestrov. Prireditev ima namen pokazati tudi dirigente, ki so sposobni voditi večje skupine, zato bo vsako skladbo dirigiral drug dirigent.

Ker je festival celotne ljudsko prosvetne glasbene dejavnosti prva tovrstna prireditev po osvoboditvi, bo nudila vsekakor precej točno sliko naše amaterske dejavnosti. Zato opozarjamo že danes na prireditev vse, ki se iz kakršnihkoli razlogov zanimajo za to kulturno področje.

Dobre možnosti za povečanje izvoza našega tobaka

Po podatkih FAO (Mednarodnen organizacije za kmetijstvo in prehrano), se je od začetka našega stoletja svetovna proizvodnja tobaka povečala za preko polovico, medtem ko se je število prebivalstva povečalo le za nekaj nad 30%. Povečano potrošnjo tobaka tolmačijo strokovnjaki s povečanjem števila žen, ki kadijo, s povečanim življenjskim tempom v industrijsko visoko razvitih državah itd. Če primerjamo potrošnjo tobaka v posameznih državah v letih 1935—38 s potrošnjo v letih 1949—1950, potem vidimo, da se je ta potrošnja povečala na pr. v Avstriji za 4%, v Franciji za 14%, v Italiji in ZDA za 30% itd. Podatki FAO torej kažejo, da se proizvodnja in potrošnja tobaka v svetu stalno povečuje, kar daje tudi dobre možnosti za povečanje izvoza našega tobaka.

Naša povojna proizvodnja tobaka je bila stalno nad predvojno proizvodnjo predvsem zaradi pravilne gospodarske politike, ki je vzpodbujala proizvajalce tobaka k čim večji proizvodnji. Medtem, ko smo na primer leta 1939 pridelali nekaj preko 16.500 ton tobaka, je bila v povojnih letih ta proizvodnja stalno znatno višja (razen 1946 in 1951 leta, ko je bila suša) in je dosegla raven med 21 do preko 30 tisoč ton. Istočasno s tem se je povečeval tudi izvoz našega tobaka, ki je bil v nekaterih letih tudi 4 do 5-krat večji, kot pred vojno, leta 1939 — 3.141 ton, leta 1948 — 17.801 tono. Na ta način se je naša država uveljavila kot pomemben izvoznik tobaka, ki ga kupujejo ZDA, Sovjetska zveza, Francija, Italija, Poljska, Čehoslovaška, Zahodna Nemčija in druge države, medtem ko smo pred vojno tobak izvažali v glavnem samo v Češkoslovaško in Poljsko.

Naš tobak spada v tako imenovano orientalno vrsto tobaka, ki v celokupni svetovni proizvodnji tobaka sodeluje s 5%. (Podatki FAO za 1950. leto.) Poudariti pa je potrebno, da v povojni svetovni proizvodnji tobaka zavzemajo orientalne vrste tobaka vedno pomembnejše mesto. Medtem, ko je v letih 1935—1939 proizvodnja orientalnega tobaka (ki ga pridelujejo Turčija, Grčija, Bolgarija, Jugoslavija in nekaj Italija) znašala okoli 190.000 ton, se je do leta 1955 proizvodnja tega tobaka povečala na 274.000 ton, ali za 44 odstotkov. Uvoz orientalnega tobaka se je stalno večal, posebno v raznih evropskih državah, čeprav je drugače v Evropi, ki je največji uvoznik tobaka, po vojni prišlo do naglega povečanja potrošnje ameriških vrst tobaka. Strokovnjaki to dejstvo tolmačijo s tem, da večina evropskih držav, še posebno pa Nemčija, meša orientalne vrste tobaka z drugimi vrstami. S tem v zvezi pa imamo še posebno dobre možnosti za izvoz našega tobaka.

Pri nas imamo tri zelo različne vrste tobaka: makedonsko, hercegovsko in vojvodinsko. Izvažamo največ makedonskega tobaka, ki smo ga na pr. leta 1955 izvozili preko 10.000 ton ali preko 70% celokupnega izvoza tobaka, potem hercegovskega preko 2300 ton in vojvodinskega, ki smo ga leta 1955 izvozili nekaj čez 2000 ton. Strokovnjaki računajo, da bi naš izvoz tobaka v petih letih lahko povečali na 25.000 ton, od česar izvoz makedonskega tobaka na 20.000 ton, izvoz hercegovskega tobaka na 6.000 ton, medtem ko bi izvoz vojvodinskega tobaka, ki je slabše kakovosti, ostal na dosedanji ravni. Za te količine tobaka bi dobili okoli 31 milijonov dolarjev, ali 9,3 milijarde dinarjev, kar bi bil po vrednosti pomemben del našega celokupnega izvoza.

Da bi dosegli omenjeni izvoz, pa bi seveda morali znatno povečati domačo proizvodnjo in sicer približno na 52.000 ton nefermentiranega tobaka. To bi izvedli postopno in bi z gospodarskimi ukrepi morali vplivati na proizvajalce, da bi povečali setev tobaka. Ker skladiščni prostor ni zadosten že za sedanjo proizvodnjo tobaka, bi morali seveda razširiti že obstoječe zmogljivosti vsaj za 10.000 ton, medtem ko bi preostali potrebni skladiščni prostor lahko nadomestili z raznimi drugimi ukrepi. Strokovnjaki trdijo, da so omenjene možnosti za povečanje izvoza našega tobaka realne, poudarjajo pa, da bi morali s tem v zvezi organizirano nastopiti na tujem trgu.

M. P.

Za 29 milijonov dinarjev prostovoljnega dela

vih gospodarstev v kmetiških zadrugah Okrog 1200 novih članov SZDL. – 381 no

Če začenjamo ta delni pregled lanske dejavnosti SZDL v koprskem okraju s plačevanjem članarine, tedaj le zato, da bi laže razumeli in pravilneje ocenili nemajhne uspehe, ki jih je dosegla ta množična politična organizacija.

Glede na število članov je bilo leta 1955 plačanih komaj 20% predpisane članarine. To stanje se je lani temeljito izboljšalo: plačana članarina je presegla znesek, ki bi moral biti plačan glede na evidenco o številu članov, za 0.9%. Ni si težko misliti, koliko organizacijskega napora in discipline je bilo potrebno, da je bil dosežen ta uspeh.

Dobre sadove je rodilo tudi prizadevanje odborov SZDL za sprejemanje novih članov. V članstvo SZDL je bilo nanovo sprejetih 1177 državljanov, tako da je v SZDL 47.751 članov ali 70.5% vseh volilnih upravičencev. Nove člane je SZDL pridobila največ na letošnjih predvolilnih in volilnih sestankih, ko so člani SZDL volili nove odbore osnovnih organizacij.

Posebno pomembni pa so uspehi, ki so bili doseženi pri vključevanju članov SZDL v delo krajevnih odborov in kmetijskih zadrug. Tu je prišla do izraza resnica, da ima denar največji učinek v rokah tistih, ki so življenjsko zainteresirani na tem, da se ta denar porabi kar najbolj smotrno. Krajevni odbori, ki so prejeli od občinskih ljudskih odborov za razna komunalna dela na svojem področju okrog 28 milijonov din, so vrednost opravljenih del podvojili: pod dobrim vodstvom so člani SZDL opravili 246.000 prostovoljnih delovnih ur in s tem ustvarili dodatno vrednost 29 milijonov din.

Samo nekaj primerov. Člani organizacije SZDL v Huteževem (občina Ilirska Bistrica) so opravili pri gradnji ceste in mostu 6300 prostovoljnih ur, člani organizacije v Vrbnem 5000 ur (napeljava vodovoda), člani organizacije na Knežaku 3000 ur (popravilo 12 km poti), organizacija v Lokvi (občina Divače) 6447 ur (napajališče, ambulanta in poti) itd. V Čenturju (občina Koper) so bili člani SZDL tisti, ki so dali pobudo za združitev 15 ha zemljišč v enotno obnovljen vinograd.

Kaže, da se bo ta polet letos nadaljeval. Organizacija v Planini (občina Postojna) je že prevzela obveznost, da bi prostovoljno opravila vsa težaška dela pri popravilu gasilskega in kulturnega doma ter gozdnih poti. Organizacija IV. mestne četrti v Kopru je v okviru akcije za snago mesta že sodelovala pri čiščenju obale in podiranju starih zidov. Z istim ciljem so se razgibali že tudi člani SZDL v Izoli.

Omenili smo uspehe SZDL v kmetijskih zadrugah. Teh ne dokazuje le tistih 381 gospodarstev, ki so se nanovo včlanili v zadruge, temveč tudi ustanovitev odborov zadružnic pri 36 kmetijskih zadrugah (vseh KZ je v okraju 48) in 12 aktivov mladih zadružnikov. Odbori zadružnic so priredili v pretekli sezoni 45 raznih tečajev, ki so jih finansirale kmetijske zadruge, mladi ljudje na vasi pa že najdejo v aktivih mladih zadružnikov tisto torišče dela, ki so ga doslej zelo pogrešali.

Lahko bi omenili še veliko tega, kar je bilo lani dobrega, v glavnem kot posledica večje dejavnosti in organizacijske utrditve SZDL. Toda že teh nekaj primerov pove, da so doseženi uspehi kaj dober obet za prihodnje. Zato ne more biti dvoma, da bo letos delo SZDL še plodnejše in da bo prineslo predvsem njenim članom velike vsestranske koristi.

F. M.

Pomlad pod Krnom

Kje naj bo Gregorčičev spomenik?

V Kobaridu se že nekaj časa ukvarjajo s postavitvijo spomenika pesniku S. Gregorčiču. Imenovali so že tudi poseben pripravljalni odbor. O tem, kje naj bi spomenik stal, smo že večkrat brali, toda mnenja so dokaj različna. Eni se zavzemajo za to, naj bi bil spomenik na zahodni strani Kobarida. Stal bi ob asfaltni cesti, toda potisnjen v kot in obdan z neprimernim ozadjem. Ta prostor sploh ni primeren za spomenik. Tu tujec spomenika skoraj ne bi opazil. Drugi spet predlagajo, naj bi postavili spomenik ob Soči, nad cesto, nasproti pesnikovega rojstnega kraja in počivališča. Res je, da bi bil tu v bližini kraja, ki ga je pesnik ljubil in opeval, vendar planinec ni bil.

Kje naj bi torej stal? Kobarid ima velik in lep trg. Ali ne bi tem našli prostora za spomenik. Morda bi bilo treba odstraniti kak nepomemben objekt. S tako izbiro bi bili občani najbolj zadovoljni, spomenik pa bi tudi lahko videl vsakdo, ki bi se ustavil na trgu. Prav nič nas ne bi smelo motiti dejstvo, da je na tem trgu že tudi Volaričev spomenik. Vzemimo za primer Novo mesto, kjer imajo na trgu kar tri spomenike, ki drug drugega prav nič ne motijo.

-č-

Želja Lukavčanov

Prebivalci Lukavcev pri Ljutomeru bi bili zelo zadovoljni, če bi tisto avtobusno podjetje, ki vzdržuje avtobusno progo Maribor — Cerkvenjak — Ključarovci — Ljutomer le-to preusmerilo tudi čez Lukavce. V Lukavcih je namreč dom onemoglih, kamor večkrat hodijo ljudje, poleg tega pa imajo tudi vaščani večkrat opravke v Mariboru in drugod. Avtobusno podjetje s preusmeritvijo proge vsekakor ne bi bilo na zgubi. Vaščani.

od BLIZU in DALEČ

Poljčane

NOV GASILSKI AVTOMOBIL. Občinski ljudski odbor Poljčane namerava letos nabaviti nov gasilski avtomobil cisterno za 2500 litrov. Občina bo prispevala okrog 1.8 milijona dinarjev, medtem ko bodo okrog 2.8 milijona dinarjev dobil iz okrajnega gasilskega sklada. Sedanji avtomobil poljčanskih gasilcev je zastarel in v nobenem pogledu ne ustreza tehničnim pogojem ter sodobnim zahtevam.

*

ELEKTRIFIKACIJO ZAKLJUČUJEJO v poljčanski občini imajo 30 naselij, od katerih samo Ljubičino doslej ni elektrificirano. Občinski ljudski odbor bo elektrifikacijskemu odboru v tem kraju prispeval 200.000 dinarjev. Prebivalci so že pripravili drogove. Prav tako so izkopali s prostovoljnim delom jame in postavili drogove. Obljubili so tudi pomoč pri vožnjah. Nekaj sredstev bodo interesenti prispevali tudi v deležih. Prav je, da bo tudi v Ljubičnem zasvetila električna luč, saj stanujejo tukaj predvsem bajtarji in delavci. Prav tako nameravajo letos elektrificirati del naselja Stanovsko, kjer že imajo postavljene drogove. V delu tega naselja pa že sveti električna luč.

*

POBUDA VOLIVCEV. V Križeči vasi v poljčanski občini bodo na občinskem zemljišču zgradili rezervoar za vodo. Izkope zemlje in prevoz materiala bodo opravili državljani s prostovoljnim delom, medtem ko bo občina prispevala 100.000 dinarjev. Gradnja rezervoarja je izrednega pomena, saj je v tem strnjenem naselju 18 hiš z gospodarskimi poslopji brez vode in izpostavljenih nevarnosti morebitnem požaru.

M. K.

Zgornja Polskava

Na zadnjem zboru volivcev so razpravljali o predlogu družbenega plana in proračuna, delu šolskega odbora in drugem. V zelo živahni razpravi so razpravljali predvsem o dejavnosti krajevnega odbora. Volivci so se zavzemali za pospeševanje sadjarstva, živinoreje, vinogradništva, popravilo krajevnih poti in drugo. Ljudje so izrazili tudi željo po predavanjih o pravilnem uporabljanju umetnih gnojil in drugo.

-OLKO

Novomaščani bodo šli na Trško goro

Po vsej Dolenjski se pripravljajo na dostojno praznovanje 27. aprila in 1. maja. Svečane akademije, kresovi in izleti v zgodovinske in izletniške kraje bodo glavne oblike letošnjega praznovanja.

V Novem mestu bo 26. aprila zvečer v dvorani doma ljudske prosvete svečana akademija, na številnih hribih in višjih točkah pa bodo istočasno kurili kresove. Delovni kolektivi bodo imeli posebne proslave teh dveh dnevov 30 aprila. Za prvi maj pripravljajo organizacije novomeške občine velik prireditev na Trški gori. Računajo, da se bo te prireditve udeležilo več tisoč ljudi. Na prireditvi bodo izvajali zelo bogat kulturni spored. - Med drugim bodo združena kulturno prosvetna društva iz novomeške občine izvajala spevoigro »Zeteva«, več kulturnih točk pa bo dala tudi kulturna skupina JLA.

Tudi v drugih krajih se pripravljajo na akademije in druge prireditve. Na dan prvega maja bodo Belokranici šli v velikem številu na priljubljeno planinsko izletniško točko, na Mirno goro nad Semičem. Tja bodo šli tudi izletniki iz drugih krajev. (r)

Proč z bodečo žico!

Od dijaškega doma proti središču Tolmina je na obeh straneh dijaške ulice žična ograja prav ob robu ceste. Postavili so jo kmetje, da bi jim živina ne delala škode. Po tej poti namreč gonijo spomladi živino na pašo na pašnik ob Soči. Po predpisih pa mora biti ograja vsaj tri metre stran od roba cestišča. Kot smo zvedeli, si je komunalna uprava prizadevala na lep način prepričati kmeta, da bi odstranili bodečo žico in jo zamenjali vsaj z navadno ali pa z leseno ograjo, kaže pa, da to opozorilo ni bilo dovolj učinkovito. Zato bodo morali pristojni organi občine skoraj gotovo poseči po ostrejših ukrepih. Vsekakor ni mogoče upoštevati razne izgovore, kajti bodeča žica ni nevarna samo za ljudi, ampak tudi za živino. Marsikatera krava se je ob bodeči žici že poškodovala.

Šoštanj

Na posvetovanju predsednikov sindikalnih podružnic ter predsednikov delavskih svetov in upravnih odborov so razpravljali predvsem o pripravah za prvi kongres delavskih svetov Jugoslavije in o volitvah novih delavskih svetov. Podjetjem so priporočali, naj bi izvedla volitve najkasneje do 20. aprila. Razpravljali so tudi o pripravah za prvomajsko praznovanje in drugem. Prihodnji mesec bo občinski sindikalni svet priredil tridnevni seminar za sindikalne funkcionarje ter predsednike podružnic in podjetij. Seminar bo v Andrejevem domu na Šlemenu.

S. M.

Ustanovili bodo društvo izumiteljev

Občinski odbor Ljudske tehnike na Jesenicah namerava ustanoviti društvo izumiteljev, v katerega naj bi pritegnili tudi novatorje in racionalizatorje, ki jih je na Jesenicah kar precej. To pobudo občinskega odbora LT so toplo pozdravili vsi, ki stremijo za napredkom. Kaže, da bo novo društvo dobilo vso pomoč pri sindikalnih forumih, organih delavskega in družbenega samoupravljanja, še posebno pa pri Društvu inženirjev in tehnikov.

U. Ž.

Škofja Loka

V počastitev 1. maja se skrbno pripravljajo delovni kolektivi, šole in drugi. Na Trati bodo na predvečer praznika priredili kolektivi »Gorenjske predilnice«, »Jelovice« in »Gradisa« slavnostno akademijo, pri kateri bodo sodelovala tudi kulturno prosvetna društva iz Reteč, Godešiča in Sv. Duha. Oba dela prosta dneva pa bodo Škofjeločani izrabili za izlete. Na predvečer praznika bo slavnostna akademija tudi v Škofji Loki, pri kateri bo sodeloval tudi Prešernov pevski zbor iz Kranja. Po okoliških hribih bodo zakurili kresove.

Za olepšanje Mozirja

Turistično društvo v Mozirju obstoja že 65 let in šteje okrog 150 članov. Doslej je pokazalo precejšnjo dejavnost. Lani je obnovilo privlačno kopališče ob Savinji in skrbelo za ureditev nasadov, čistočo, predvsem pa za modernizacijo ceste skozi trg. Ena najvažnejših letošnjih nalog društva pa bo ureditev stranskih delov kraja. Poleg tega bodo posvetili posebno skrb propagandi, tako da bi prišlo v Mozirje čimveč turistov.

Za varnost fužinarjev

V ravenski železarni si zelo prizadevajo, da bi znižali odstotek nesreč in obolenj. S tem se v železarni ukvarja priznani strokovnjak za varnost pri delu Avgust Kuhar, ki je v tem podjetju dosegel pri izboljšanju varnosti pri delu lepe uspehe. Samo v letošnjem prvem tromesečju so zmanjšali število nesreč za 25 odstotkov v primerjavi z istim obdobjem lani. Prav tako so znižali število izpadlih delovnih dni za polovico, kar je za podjetje vsekakor zelo pomembno. V jugoslovanskih železarnah so imeli v zadnjih treh letih skupaj osemdeset smrtnih nesreč, medtem ko v železarni v Ravnah na Koroškem ni bilo v tem obdobju nobenega smrtnega primera.

Za izboljšanje varnosti pri delu sta pokazala precejšnje zanimanje kolektiva jeklarne in mehanske obdelave. Za kladivarno in valjarno pa je še vedno značilno razmeroma visoko število in teža nesreč. Za odstranitev nekaterih pomanjkljivosti in izboljšanje delovne varnosti je delavski svet ravenske železarne letos odobril 20 milijonov dinarjev. Fužinarji dobivajo večje količine zaščitne opreme, ki je v zadnjem času kvalitetnejša. Nekateri člani delovnega kolektiva pa s to zaščitno opremo nepravilno ravnajo ali pa je sploh ne uporabljajo. V podjetju bo treba okrepiti popravljalnico zaščitne opreme, da je zaradi majhnih napak ali okvar ne bi zavrgli. Okrog 600 delavcev dobiva vsak dan obrok mleka, medtem, ko delijo toplo kavo za predpisana delovna mesta že kar poljubno. Posebno pozornost posvečajo tudi tistim delavcem, ki delajo v prostorih, kjer je zrak nasičen s kremenčevim prahom. Te delavce tudi redno pregleduje zdravnik in ugotavlja vpliv tega prahu na zdravje.

Po predlogu okrajne rehabilitacijske komisije so uvedli evidenco invalidov. Reševalno postajo bodo razširili in jo opremili s potrebnim inventarjem. Za nemoteno delo reševalne postaje pa nujno potrebujejo še preizkuševalec za Draegerjeve aparate. V zdravstvenem domu so uredili obratno ambulanto z dopoldansko in popoldansko ordinacijo. Obratni zdravnik se ukvarja sedaj z analizo delovnih mest. Lani se je ponesrečil le vsak deseti delavec. S takim rezultatom ravenski fužinarji še vedno niso zadovoljni zato bodo storili vse za izboljšanje delovne varnosti, zmanjšanje nesreč in za večjo uporabo kvalitetnejših zaščitnih sredstev.

M. K.

Zgradili bodo spomenik

Osnovna organizacija Zveze borcev v Babnem polju je dokaj agilna. Doslej je že odkrila več spominskih plošč na raznih zgodovinskih krajih, ni pa ji še uspelo postaviti spomenika padlim borcem in drugim žrtvam. Se pa že nekaj časa ukvarjajo s postavitvijo tega spomenika. Zbranih imajo okrog 200.000 din, vaščani pa so se obvezali, da bodo dali tudi okrog 100 kub. metrov lesa, vendar bo vse to še premalo. Babno polje je znan partizanski kraj, ki je dal med NOB nad 100 žrtev, zato bi bilo prav, da bi z gmotnimi sredstvi podprla težnje tamkajšnje organizacije Zveze borcev razna podjetja in posamezniki tudi iz drugih krajev.

J. J.

»Savinjski vodovod« bodo gradili

Preskrba Žalca in večine ostalih krajev v Sp. Savinjski dolini s pitno vodo je še danes zelo problematična. Zaradi neurejenih vodovodov, pa tudi kanalizacije, delo pri odobravanju zazidalnih okolišev ni potekalo tako, kot bi moralo. Da bi enkrat za vselej rešili to vprašanje, zaradi katerega je bilo v zadnjem obdobju precej negodovanja, se je občinski ljudski odbor odločil za gradnjo takoimenovanega »Savinjskega vodovoda«. V ta namen bodo zajeli bogate izvire pitne vode pri Šeščah in jo po ceveh napeljali v Šempeter, Doberteše vas, Gotovlje, Vrbje, Žalec, Petrovče, Braslovče, Tabor in Prebold. Gradnja »Savinjskega vodovoda« bo izvršena v dveh etapah. V prvi, in to letos, bodo v Šeščah zgradili dva bazena s po 200 kubičnih metrov vode ter glavni vod do Šempetra, Doberteše vasi, Žalca, Gotovelj, Vrbja in Petrovč. Po predračunu naj bi za letošnja gradbena dela pri vodovodu potrošili okoli 43 milijonov dinarjev, medtem ko je celotna investicija, ki jo bo izvajalo občinsko podjetje »Vodovod-kanalizacija«, ocenjena na 62 milijonov dinarjev. Po vseh načrtih bodo »Savinjski vodovod« dogradili prihodnje leto. Pri gradnji bodo s prostovoljnim delom in prispevki sodelovali državljani in kmetijske zadruge. Tako se bo gradnja »Savinjskega vodovoda« znatno pocenila, dela pa bodo hitreje napredovala.

M. B.

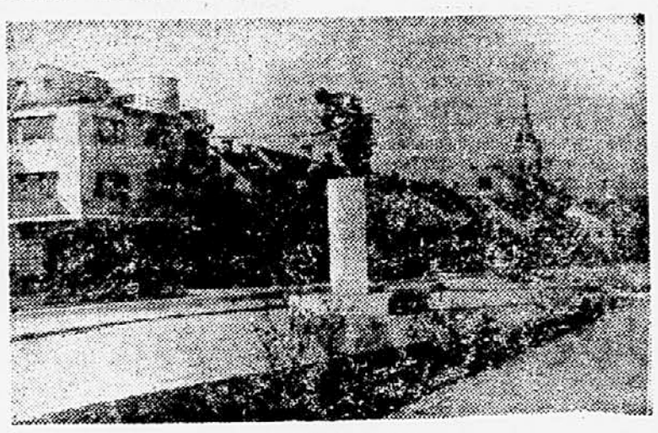

Motiv iz Žalca

Smotrno upravljanje

Samoupravni organi v socialnem zavarovanju trboveljskega okraja so se že kar uspešno uveljavili. V skupščini Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje in v skupščinah obeh podružnic v Zagorju in v Krškem sodeluje 117 zavarovancev. Vseh zavarovanih oseb je nad 70.000, kar predstavlja 64 odstotkov vseh prebivalcev v okraju. Zaradi velikega števila upokojencev, so skoraj vsako leto izdatki socialnega zavarovanja večji kot dohodki. Tako je bilo lani 1 milijardo 669 milijonov din dohodkov in 1 milijardo 914 milijonov dinarjev izdatkov. Sicer pa so si samoupravni organi prizadevali, da bi kar najbolj skrbno gospodarili z razpoložljivimi sredstvi in tako opravičili zaupanje zavarovancev. Zelo pogosto so razpravljali o zlorabah socialnega zavarovanja in preprečili marsikatero izkoriščanje.

Samoupravni organi v socialnem zavarovanju so takoj v začetku svojega poslovanja odpravili krivico, ki se je delala delavcem pri pošiljanju v razna zdravilišča. Izmed zavarovancev, ki so bili poslani v razna zdravilišča, je bilo kar polovico uslužbencev in nameščencev. Pozneje se je to razmerje popravilo 20 : 80 v korist delavcev, kar je nedvomno zasluga samoupravnih organov. Leti so posvečali kar precej pozornosti tudi higiensko-tehnični zaščiti dela v podjetjih. Zahvaljujoč temu se je lani prvič po vojni zmanjšalo število nesreč pri delu in sicer od 5017 v letu 1955 na 4284. V 41 večjih podjetjih so ustanovili posebne komisije, ki imajo nalogo skrbeti za higiensko-tehnično zaščito dela. Za predsednike teh komisij so priredili seminar, na katerem so dobili navodila za svoje delo.

Samoupravni organi imajo precej dela tudi s pokojninami in invalidninami. Še vedno odkrivajo sicer že bolj redke primere neupravičenosti prejemanja pokojnine. Poseben problem je vračanje neupravičeno prejetih otroških dodatkov. Na podlagi potrdil o premoženjskem stanju, ki so jih zavarovanci pedložili v začetku lanskega leta, je bilo ugotovljeno neupravičeno prejemanje otroških dodatkov pri precejšnjem številu zavarovancev. Celotno preplačilo na račun otroških dodatkov znaša 17 milijonov dinarjev. Med njimi so mnogi, ki so sedaj po veljavnih predpisih upravičeni do popolnega otroškega dodatka, po prejšnjih predpisih pa te pravice niso imeli. Izvršilni odbor je že lani predlagal ugodnejša tolmačenja predpisov za lastnike manjših zemljišč, pa je le deloma uspel. Člani samoupravnih organov so na raznih posvetovanjih tudi predlagali, naj bi predpise, ki urejajo socialno zavarovanje poenostavili in napisali v bolj poljudni obliki. V množici zakonov, uredb, odlokov in navodil se še strokovni uslužbenci socialnega zavarovanja komaj znajdejo, kaj šele člani skupščin in odborov, na katere se zavarovanci pogosto obračajo za pojasnila.

Iz vsega tega je videti, da so samoupravni organi v socialnem zavarovanju v trboveljskem okraju že zaživeli in so tudi že kar uspešni pri svojem delu.

—no

Letos precej novih članov

Občinski odbor Socialistične zveze v Slovenjem Gradcu je do nedavnega posvečal premalo pozornosti gospodarstvu, zadružništvu in komunalni dejavnosti. V zadnjem času pa se je to izboljšalo, predvsem po zaslugi občinskega komiteja ZKS.

Osnovne organizacije v občini so letos dosegle lepe uspehe pri vključevanju novih članov, saj so pridobili že okrog 1350 novih. V bodoče bodo morale posvetiti pridobivanju novih članov večjo pozornost predvsem osnovne organizacije SZDL v Razborju, Podgorju, Dovžah in Šentilju. Medtem ko je bilo delo prejšnjega mestnega odbora v Slovenjem Gradcu dokaj brezbrižno, je pokazal novi, ki so ga izvolili na izrednem občnem zboru precejšnjo dejavnost. Med slabše spadajo tudi odbori v Šmiklavžu, Dovžah, kjer se je stanje v zadnjem času nekoliko zboljšalo itd. Med dobre pa spadajo organizacije v Pamečah, Šmartnem, Doliču, Turiški vasi in sedaj tudi mestni odbor v Slovenjem Gradcu.

Dobre občne zbore so letos pripravile osnovne organizacije v Slovenjem Gradcu, Šmartnem, Šentilju in Doliču. Volitve novih vodstev so bile letos uspešnejše, kakor druga leta. Značilno pa je, da je bila udeležba na volitvah v višinskih področjih znatno boljša kot v nižinskih. Osnovna vodstva SZDL se bodo morala letos bolj zanimati za krajevne težave, za delo družbenih organizacij, zbore volivcev, zadružništvo itd.

Vojnik

V Tednu mladosti, ki bo v maju, bo priredila mladinska organizacija festival, na katerem bo nastopili pevski zbori osnovnih šol in gimnazij. Sodelovali bodo tudi člani aktivov mladih zadružnikov in telesnovzgojnega društva »Partizan«, ki bo priredilo telovadni nastop in razna druga tekmovanja.

S. D.

Pomagajmo!

Na Griču, nasproti zgodovinskega gradu Mokrice, živi v skromni domačiji osemčlanska družina, ki je bila med minulo vojno nasilno preseljena v Nemčijo. Ko se je vrnila na svoj dom, je bilo potrebnega precej truda, da so ga vsaj za silo popravili. Takoj ko so se razmere za družino nekoliko izboljšale, pred dvema letoma, je gospodar zbolel za tuberkulozo. Zdravil se je v bolnišnici v Brežicah, od koder se je po polletnem zdravljenju vrnil na dom. Že čez nekaj mesecev pa se je bolezen poslabšala in moral je nazaj v bolnišnico, kjer je po dveh mesecih umrl.

Tako je ostala na domačiji sama mati s petimi otroki, med katerimi ima najstarejši devet let, z materjo staro 82 let in onemoglim bratom, starim čez 60 let. Razumljivo je, da so ti ljudje v težkem gmotnem položaju, saj nimajo včasih denarja za najnujnejše potrebe. Odgovorni činitelji težav te družine vsekakor ne smejo prezreti. Bilo bi prav, da bi ji čimprej predvsem zaradi zdravja in vzgoje otrok preskrbeli začasno vsaj podporo in upajmo, da te napisane vrstice ne bodo zaman.

A. B.

Vesti iz Maribora

LITERARNI VEČER MARIBORSKIH KNJIŽEVNIKOV 18. t. m. pomeni nekak zaključek prireditev v okviru umetnostnega ciklusa, ki sodi med uspele večere centralne Ljudske univerze v sklopu KUD »Jože Hermanko« v Mariboru. Svoja dela so brali Branko Rudolf, F. Filipič, D. Mevlja, G. Hafner, Janez in Marija Švajncer, F. Šrimpf in drugi mariborski literati.

S to prireditvijo je Ljudska univerza v Mariboru zaključila svojo letošnjo sezono, ki je bila uspešna, zlasti v primerjavi z lansko. Predavanja so prirejali v dveh ciklusih — potopisnem in umetnostnem. Veliko zanimanje je bilo predvsem za potopisna predavanja, na katerih je bilo po 120 do 150 poslušalcev. Nekoliko manjši obisk so zabeležili na predavanjih v okviru tako imenovanega umetnostnega ciklusa, ki pa so bila dobro pripravljena. Direktor mariborske Drame Jaro Dolar je govoril o gledališki umetnosti, akad. slikar Maks Kavčič o temi »Slikarstvo 20. stoletja, Branko Rudolf o temi »Kruh in kultura«, Branko Hofman pa o sodobni slovenski poeziji.

Letošnja predavanja LU so se vrstila od januarja dalje vsak četrtek. Jeseni pa bodo začeli novo sezono z zdravstvenimi in pedagoškimi predavanji in z zanimivimi temami s področja tehnike.

•

ZAKAJ V MARIBORU NI DOVOLJ RIB? Kadarkoli se pojavijo na živilskem trgu v Mariboru ali v prodajalni rib v Slovenski ulici nove pošiljke morskih rib, se gospodinje postavijo v vrsto in vrsta ostane vse dotlej, dokler pošiljka ni razprodana. Gospodinje dobro vedo, kolikšne vrednosti so v prehrani ribe, zato jim ni žal čakanja. Škoda le, da pošiljke nikoli ne zadostujejo in zmanjka rib prej, preden so postreženi vsi kupci. Pri podjetju »Roge«, ki se edino ukvarja z dovozom rib na mariborski trg, pravijo, da bi zelo radi ustregli željam potrošnikov. To jim ovira pomanjkanje lastnega hladilnega avtomobila za prevoz rib iz Izole in Reke in morajo za usluge raznim prevoznikom plačati do 4 milijone dinarjev na leto. Zato je preskrba neredna in nezadostna. Pri izbiri rib pa Maribor celo občutno zaostaja za Ljubljano, ki ima urejen dovoz in lepo ribarnico. Tudi v Mariboru bi poleg nujno potrebnega hladilnega avtomobila morali urediti še ribarnico. O graditvi ribarnice je bilo že večkrat govora, vendar dalje od razprav in načrtov stvar ni napredovala. Če bi uspeli rešiti oba nujna pogoja za preskrbo Maribora z ribami, bi hkrati zagotovili preskrbo z ribami tudi industrijskim središčem v okolici Maribora in koroški kot, kjer za delavce železarn in rudnikov nikoli ni mogoče dobiti svežih rib, ki pa so za zdravo prehrano tako važne.

•

NOVA POSTOJANKA NA TUJZLOVEM VRHU. Aglino planinsko društvo »Obrtnik« v Mariboru oskrbuje planinsko zavetišče na Tulovem vrhu, ki pa je sedaj le skromna planinska postojanka z nekaj posteljami. Še letos pa nameravajo planinci obrtniki na tej lepi razgledni točki dograditi svoj planinski dom. Na razpolago imajo 14.000 kvadratnih metrov zemljišča, napeljan vodovod in 3 milijone din gotovine za gradnjo, hkrati s pripravljenim lesom in gradbenim materialom. Če pripravljenost članov za prostovoljno delo, je za nadaljevanje gradnje kar dovolj jamstva. Agilnim planincem želimo pri delu obilo uspeha. Novi dom pa bo nedvomno privabil v ta lepi del Kozjaka številne planince.

•

VEČ MLADIH V MLADINSKO ORGANIZACIJO. V mariborskem okraju je skupno 168 osnovnih organizacij LMS, v katerih je vključenih okoli 12.000 mladincev in mladink. Najštevilnejše so organizacije v mestih, najšibkejše pa na vasi. Vzrok za to je predvsem pomanjkanje ljudi, ki bi se zanimali za delo z mladino in pomanjkanje prostorov. Izven organizacije je še vedno okoli 9000 mladine, do katere bo potrebno najti pot in način, da se pritegne v vrste organizacij LMS.

(jp)

Jubilej zaslužnega strokovnjaka

Te dni se je srečal z Abrahamom, kakor pravijo petdesetletnikom, vodja separacije v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem, Rudi SELAN. Rodil se je v Ljubljani in se po končanem šolanju posvetil kemični stroki. Nad 20 let je bil zaposlen v Kemični tovarni v Mostah. Ko pa je začela obratovati Tovarna glinice in aluminija v Kidričevem, so ga pritegnili kot redkega strokovnjaka-gliničarja. Prevzel je vodstvo

enega najtežjih in najvažnejših oddelkov, t. j. separacije. Vse svoje znanje je vložil v delo in se hkrati tudi sam še nadalje izobraževal, tako da je danes edinstven strokovnjak v naši državi. Uvedel je tako imenovani stolpni postopek za pridobivanje glinice, kakršnega se poslužujeta le še dve tovarni v Evropi. Svojega znanja pa ne skriva, marveč ga nenehno posreduje svojim sodelavcem, saj je vzgojil že vrsto odličnih mojstrov, preddelavcev in kvalificiranih delavcev, katerim je vsestransko pravičen in skrben vodja. S svojimi bogatimi izkušnjami in znanjem pomaga tudi v sindikalni podružnici in v organih delavskega samoupravljanja ter je povsod zgled skrbnega in vestnega gospodarja, pa tudi zaščitnika koristi delovnih ljudi. Ob njegovem življenjskem jubileju se pridružujemo čestitkam njegovih sodelavcev tudi mi z željo, da bi še mnogo let s svojim znanjem in delom pomagal pri graditvi socializma!

De Sica in Zavattini

Povojni čas je poleg drugega prinesel tudi sistem kolektivnega dela v snovanju filmov. Res je, da so nekateri pomembni filmski režiserji imeli že pred drugo svetovno vojno svoje stalne sodelavce, predvsem scenarista in snemalca (n. pr. Wyler — Toland), toda posebno je poudarjal pomen tesnega sodelovanja po eni strani med scenaristom in režiserjem, po drugi strani pa med režiserjem in snemalcem, italijanski novorealizem in japonski historični film. Omenimo naj skupine Rene Clement — Jean Aurenche — Pierre Bost, Andre Cayatte — Charles Spaak, Emilio Fernandez — Gabriel Figueroa in Vittorio de Sica — Cesare Zavattini. Posebno zadnja in vodilna novorealistična dvojica je zanimiva po izraziti homogenosti ustvarjanja.

Kakor je med režiserji povojnega časa eden najbolj pomembnih Vittorio de Sica, tako zgodovina filma po Karlu Mayerju ne pozna tako pomembnega scenarista kakor je Cesare Zavattini, ki je bil rojen 20. septembra 1902 v Luzzari in se je pojavil v javnem življenju leta 1927 kot novinar v nekem provincijskem dnevniku. Prvič se je srečal s filmom 1935 leta, ko je sodeloval v prireditvi scenarija »Dal bi milijon«. Že v ta scenarij je vnesel Zavattini mnogo svojih tedaj revolucionarnih zamisli. Poslej se je vedno bolj posvečal scenaristiki in leta 1943 sta se srečala ob filmu »Otroci nas gledajo« z Vittoriem de Sico. Poslej se moža nista več razšla, temveč svoje sodelovanje le poglabljala. »Nebeška vrata«, »Sciuscia«, »Tatovi koles«, »Čudež v Milanu«, »Umberto D«, »Postaja Termini«, »Neapeljsko zlato« in »Streha« so plodovi tega sodelovanja, hkrati pa vrhovi ne samo italijanskega novorealizma, temveč filmske umetnosti po drugi svetovni vojni nasploh.

Ugledni italijanski filmski teoretik Mario Verdone je o Zavattiniju zapisal: »Cesare Zavattini, italijanski Prevert, je imel do danes tako usoden vpliv na povojni italijanski film, da brez njega sploh ne bi bilo nekaterih največjih italijanskih filmskih del. Seveda bi Visconti, de Sica in drugi lahko tudi brez njega ustvarili svoje filme, toda najbolj humana, najbolj senzibilna in morebiti najbolj robustna poanta in poteza italijanskega novorealizma ne bi v svojem živem utripu nikoli zaživela v italijanskih filmih brez Zavattinija. Med literarnim in filmskim delom Zavattinija je precej tesna zveza. Institucije, ki so se oglašale v njegovih romanih, so bile le predhodnice njegove teorije o filmu. Domislico, o »milijardi milijarde milijard in še eni povrh« iz romana »I poveri sono matti« srečamo v »Čudežu v Milanu« in zelo globoko misel o starčkih iz istega romana je prenesel v film »Umberto D«.

Zavattinijev prispevek novorealizmu pa je vsekakor v veliki meri posredovan, če ne celo pogojen, z združitvijo Zavattinijeve umetniške ustvarjalnosti z de Sicovo. Ni namreč samo slučaj, da je vse Zavattinijeve najboljše scenarije realiziral de Sica. Kdo ve, kaj bi se z njimi zgodilo, če bi jih dobili v roke drugi režiserji? Sodelovanje med de Sico in Zavattinijem pomeni tako za prvega kot za drugega odločilno preizkušnjo v njuni karieri in je dalo dve najbolj zanimivi in plodni imeni v zgodovini filma sploh. Nobenega dvoma ni, da je med Zavattinijem in de Sico mnogo sorodnosti v temperamentu, ki se, kakor se da sklepati iz njunih filmov, razvija okoli določenih skupnih moralističnih tonov. Toda občutljivost, s katero dojemata te tone, je pri obeh zelo različna: intelektualistična pri Zavattiniju, strastno čustvena pri de Sici. Njuna nagnjenja si torej nasprotujejo in se včasih medsebojno uničujejo, drugič pa se spet združujejo v dopolnujoč odnos, ki se preliva v institucije izredne človeške stvarnosti. In prav tedaj nastajajo njuni najboljši filmi.

Nekoč je Zavattini zapisal: »Za mene je film predvsem vprašanje morale. Ker je film umetnost, ki mi nudi največ možnosti, da izpregovorim o morali, ga ljubim bolj kot druge umetnosti. Hočem pa poleg tega biti vedno in predvsem sodoben. To zaradi tega, ker film ne more zaživeti kot umetnost, ne more postati glasnik in izpregovoriti v živem jeziku, če ne govori o dogodkih, dramah in socialnih konfliktih našega časa... Ni stvar umetnika, da bi nakazoval rešitve. Dovolj je zanj — in to je že mnogo — da nas, rekel bi, pripravi do tega, da občutimo zahtevo in nujnost rešitve. Sicer pa, kateri drugi filmi nudijo rešitve? Rešitve, ki nam jih ponujajo — kadar jih sploh nudijo — so rešitve čustvene narave, ker je način, s katerim se lotevajo utemeljevanj, zgolj površinski. Mnogi filmi pa vsaj zahtevajo od gledalcev, da sami iščejo rešitev. »Če dodamo tem Zavattinijevim mislim drugo, vsebinsko in človeško še bolj globoko, ki jo je izrekel de Sica, ko je poudaril, da je »film ljubezen do bližnjega«, če soočimo ta dva na zunaj sicer včasih nekoliko kontradiktorna, a v bistvu istovetna pogleda — se nam bo vsaj malce razkrilo bistvo sodelovanja in ustvarjalnosti tega velikega para italijanskega novorealizma.

Dva naša dobra znaca — Maurice Chevalier in Gene Kelly, bi bosta skupaj pomagala na pot prvemu neodvisnemu filmu Gena Kellyja »The Happy Road« (Srečna cesta). Maurice Chevalier bo za film namreč zapel uvodno pesem.

Portret tedna
DANIEL GELIN

Bilo je pred štirimi leti. Prvič sem bil v Cannesu na filmskem festivalu. Toliko novih vtisov, toliko srečanj, toliko blišča in zanimivosti, da sem bil včasih kar utrujen od vsega. Izmed vseh srečanj tega leta pa mi bo ostalo najbolj v spominu srečanje s simpatičnim Danielom Gelinom. Marsikakšen večer sva presedela na terasi novinarskega hotela Gonnet in kramljala...

Rodil se je 19. maja 1921 v St. Malo — torej Bretonce po rodu in Bretonci slove kot trmoglavci. Če mislite, da je dosledna preprostost in sovraštvo zvezdništva trmoglavost, potem je Gelin »grozen trmoglavec«. Toda v njem je tudi slia mnogo galskega smisla za iskriv humor in prav zaradi te bretonsko-galske mešanice je imel v šolah neprestano težave in prišel celo v spor z disciplinskimi predpisi. Prvo in sicer zelo skromno filmsko vlogo mu je dal Henrie Decoin leta 1941 v filmu »Prvi sestanek«. Vojna je prekrižala vse načrte in Gelin jo je preživel v različnih poklicih na Azurni obali (pomagal je tudi odporniškemu gibanju). Ko se je 1944 vrnil v Pariz, se je srečal z mlado igralsko skupino, v kateri sta bila tudi Gerard Philipe in Daniele Delorme, s katero se je poročil. Gelin je začel nastopati v gledališču in se močno uveljavil v delu »Huis Clos«, ki ga je napisal Sartre. Gelin je bil kakor ustvarjen za Sartrove like. K temu svojemu prvemu uspehu je prištel še večji uspeh v Cocteauajevih »Neznosnih starših«. Čeprav so ga po teh vlogah že poznali v francoskih gledališčih, vendarle Gelin še ni bil zadovoljen. Želel se je uveljaviti v filmu. Resda je nastopil v lepem številu filmov, toda vloge so bile vse preveč majhne in nezahtevne. Končno je vendarle prišel čas, ko je lahko pokazal, kaj zmore. Najprej je uspela njegova žena v filmu »Gigi« in neposredno za tem tudi on v Jacquesa Beckerja filmu »Sestanek v juliju«. Njegovo ime so povezovali kritiki in režiserji s priznavanjem izrednega talenta in zdaj so se vrstili filmi, ki vsi pomenijo lepe uspehe za mladega igralca. Naj omenim dela »Bogu so potrebni ljudje«, »Edvard in Karolina«, »Umazane roke«, »Plaisir«, »Priznanje v noči«, »Sneg je bil umazan«, »Zadeva Mauritzius«, »Lizbonske noči«, »Ulica brez veselja«, »Mož, ki je preveč vedel«, »Dober dan, Pariz« in »Kri in svetloba«.

Nemirni Daniel Gelin je bil prepričan, da bi lahko tudi režiral. Trmoglavo, prav bretonsko trmasto je vztrajal in režiral po lastnem scenariju film iz novinarskega življenja »Dolgi zobje«, v katerem je poleg svoje žene igral sam tudi glavno vlogo. Toda film ni uspel in sam mi je mimogrede omenil, da si je tedaj temeljito opekel prste. Še danes pa ga boste srečali na samotnih bretonskih planjavah s slikarskim stojalom in platnom pred seboj. Slikarstva ni opustil, čeprav ni dosegel kot slikar posebnih priznanj.

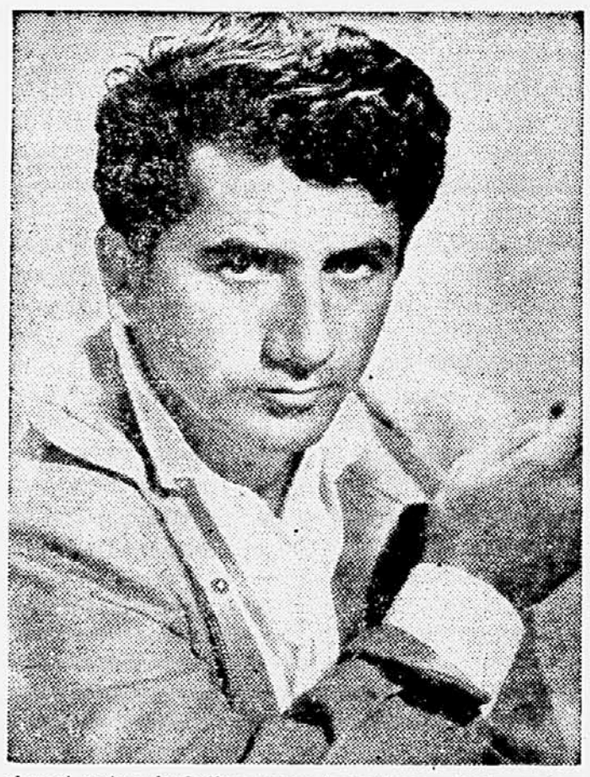

Nedavno so priredili Francozi v Londonu manifestacijo francoske filmske ustvarjalnosti. — Poleg drugih so se prireditve udeležili tudi Genevive Page, Francoise Arnoul in Jean Marais. V londonski okolici ob Temzi so med bivanjem v Angliji francoski igralci pripravili svoji družbi prijeten piknik.

Načrti »Viba« filma

Prijatelje slovenskega filma in vse one, ki se zanj zanimajo, je neprijetno presenetila vest, da je bila letošnja dotacija slovenski kinematografiji zelo znižana. Nova dotacija bi kvečjemu zadostovala za snemanje enega celovečernega filma, pomisliti pa moramo, da se bosta zanjo potegovali kar dve podjetji, »Triglav film« in »Viba film«. Zato smo skušali zvedeti s kakšnim orožjem (v filmskem jeziku: scenariji) se bosta podjetji borili za to dotacijo. Danes prinašamo razgovor z direktorjem »Viba filma« tov. Gučkom, prihodnji teden pa bomo razkrili načrte »Triglav filma«.

Kot je znano, se je »Viba film« po svoji ustanovitvi uveljavil predvsem z izdajanjem periodičnega Obzornika, to je kratkega filma sestavljenega iz več točk, ki obravnavajo pomembne osebe ali dogodke. Doslej je izšlo pet številk, nato pa je zaradi finančnih težav Obzornik prenehal. Letos pa ga bodo spet skušali oživeti, posebej še, ker bo podjetje snemalo za arhiv pomembnejše dogodke in osebnosti. Pri tem pa bi bila potrebna le majhna dodatna investicija, pa bi te posnetke lahko spremenili v Obzornik.

»Kakšni pa so vaši nadalnji načrti?« smo vprašali tov. Gučka.

»Nameravamo snemati predvsem kratke filme. Tako imamo v načrtu tri filme o vzgoji estetike pri otroku. To bi bili filmi Otrok in risba, Otrok in glasba, Otrok in knjiga, ki naj bi v otroku skušali vzbuditi čut in ljubezen do lepega.

Kratki film »Mrtvaški ples« bi bil v barvah. Predstavljal bi oživitev srednjeveških fresk iz cerkve v Hrastovjah.

V načrtu imamo tudi kratki na čisto poseben način.

»Slišali smo, da se nameravate letos oprijeti igranega filma.«

»Res je, toda to je med drugim odvisno tudi od dotacije. Vsi omenjeni kratki filmi bi bili napravljeni izključno z denarjem prejetim iz dotacije, pri umetniških pa bi skušali poiskati še kake domače ali tuje partnerje. Če bi šlo za čisto komercialni film, bi se skušali povezati s kakim tujim producentom in smo tozadevno že navezali stike.«

»Koliko igranih filmov pa boste lahko realizirali?«

»Scenarijev bo kar precej na zalogi, upamo pa, da nam bo uspelo začeti s snemanjem — posneti do polovice vsaj dva filma. To bi bil film za mladino »Tekma«, in pa zgodba o psu »Kala« po Ribičevi povesti, ki je izšla lani v Prešernovi knjižnici. Razen tega pripravljamo scenarij po Cankarjevem »Polikarpu«, po nedavno izšlem romanu Bena Zupančiča »Sedmina« in pa scenarij s sodobno tematiko »Naša hiša«, ki bo obravnaval stanovanjsko vprašanje.«

»Doslej ste zaradi pomanjkanja finančnih sredstev delali tudi precej naročenih filmov. Kako bo s to panogo letos?«

»Mislimo posneti tudi kakih 10 naročenih filmov, od katerih je eden že v delu. S temi načrti pa bi nekako bila tudi izčrpana trenutna zmogljivost našega režijskega kadra.«

Kot vidimo so načrti »Vibe filma« za letos precejšnji. Naj nam bo dovoljeno pripomniti, da se nam zde kar preobširni, toda končno besedo bomo seveda lahko rekli le na koncu leta. Kdo ve, če nas »Viba« ne bo presenetila?

Martin Žniderščič

Audie Murphy, ki ni samo priljubljen filmski igralec, temveč tudi ameriški heroj iz zadnje svetovne vojne (film o njegovih vojnih dogodivščinah smo gledali nedavno pod naslovom »Do pekla in nazaj«), je v filmu »World In My Corner« zaigral slavnega ameriškega nogometaša Cisca Andradeja, ki je slovel nekaj časa tudi kot boksar.

JUBILEJNI FESTIVAL V CANNESU

Malo predno je Hitler zahrbtno napadel Poljsko in neposredno sprožil drugo svetovno vojno je nameravala Francija povabiti filmsko pomembne dežele na mednarodni filmski festival, ki naj bi služil svobodnemu in poštenemu tekmovanju v sedmi umetnosti, kajti festival na Lidu je bil vedno bolj vklenjen v spone fašističnega propagandnega stroja. Vstop Francije v vojno je odložil zamisel do leta 1947, ko so se v Cannesu na Azurni obali prvič zbrali filmski ustvarjalci in kritiki na mednarodni filmski festival. Ton prvega festivala je bila misel na filmsko umetnost. Tako še dve, tri naslednja leta. Ta vsakoletni mednarodni filmski festival si je že v nekaj letih pridobil velik ugled v svetu. Nič čudnega, če so ga skušali in uspeli izrabiti za svoje posle filmski podjetniki in trgovci. Leta 1954 sem v Cannesu doživel resda zaokrožen pregled enoletne filmske ustvarjalnosti v svetu, toda poleg tega tudi največji filmski velesejem, ki si ga more človek misliti. Drugi je bil na račun prvega bučen, bleščeč in pompozen. In tako je bilo tudi predlani. Tedaj je mednarodni filmski festival v Cannesu doživel prvo resno krizo — Nemci so uspeli, spretno izrabljajoč 5. člen festivalskega statuta, izločiti iz tekmovanja jugoslovansko - norveški film »Krvava pot«. Nekateri so že ob tej priložnosti opozorili, da festival začenja doživljati krizo. Imeli so prav. Lani je prepovedi, odpovedi in sporov v luči 5. člena bila dolga vrsta. Če so lani prireditelji že zopet uspeli obvladati filmske producente in trgovce, se jim je izmuznila iz rok osnovna misel festivala, naj bi bilo to plemenito tekmovanje v filmskem ustvarjanju. Zamislili so se, kajti dobro so vedeli, da bo ob takšnem stanju letošnji jubilejni (deseti) festival polomija, če stvari ne uredijo. Francoska vlada je sprejela nov festivalski statut in močno podrčtala predvsem tekmovanje in pregled umetniške ustvarjalnosti v svetu. Posameznim državam je sedaj naložena dolžnost, da med svojimi filmi izbereio delo, ki bo filmsko ustvarjalnost njihove dežele najbolje predstavljalo. Pri tem so podrčtali, da naj festival služi sporazumevanju in sodelovanju med narodi, prosluli 5 člen, ki je lahko odstranil s festivalskega programa takorekoč vsako filmsko delo, pa je izginil.

Letos so festival posebno skrbno pripravili. Povabili so številne dežele k sodelovanju in doslej so prejeli že prijave 33 držav. Razširili so festivalsko dvorano, da bo lahko sprejela okoli 2000 gledalcev. Ker pričakujejo veliko udeležbo gostov, predvsem novinarjev, filmskih ustvarjalcev, igralcev, producentov in drugih, so vsak dan uvrstili na program samo dva filma, vsakega pa bodo predvajali dvakrat v dnevu. Poleg tega bo hkrati s festivalom v Cannesu kongres evropske televizije in kongres filmskih gledališč. Na programu je tudi nekaj konferenc, ki bodo obravnavale najpomembnejše probleme filmske umetnosti v našem času. Prav tako imajo v načrtu lepo vrsto velikih prireditev, med drugim tudi gostovanje najpomembnejših gledaliških družin Francije.

O festivalu, ki bo od 2. do 17. maja, bomo — kakor lani — vsak dan podrobno poročali. Kakor so časopisi že objavili, se bo naša država festivala udeležila s filmoma »Dolina miru« in »Polet nad močvirjem«. Francozi bodo poslali Bressonovo delo »Na smrt obsojeni je pobegnil« in Julesa Dassina film »On, ki mora umreti«. Italijani so izbrali filma »Krik« (Antonioni) in »Cabirijine noči« (Fellini). Japonci so prijavili film »Riž«, Avstrijci film »Sissi — mlada cesarica«, Vzhodna Nemčija bo prišla s koprodukcijskim filmom »Lov na čarovnice«. To so doslej poznane prijave, kajti posamezne države še vedno tehtajo, katerega izmed svojih filmov bi poslale v ostro konkurenco za Zlato palmovo vejico, ugledno nagrado festivala v Cannesu.

mkv.

BOSUSTOW *je pravkar dokončal svoj novi celovečerni risani film »Mister Magoo«. Film je dejansko zelo moderna interpretacija don Kihotove zgodbe. Seveda jo je obogatil domiselni in moderno razpoloženi Bosustow s svojimi bogatimi idejami. Film je snemal 16 mesecev. Zanimivo je, da se je filma že dotaknila ameriška cenzura in ga začasno prepovedala zaradi nekaterih prizorov predvajati.*

Hollywoodski neodvisni

Ob takšnih dveh (in drugih manj pomembnih) filmskih »podjetnikih« vstaja lik **Charlesa Spencera Chaplina** *kot edinstvena umetniška osebnost svetovnega formata. Tudi njega moramo namreč šteti med neodvisne. Januarja 1918 je sklenil z distribucijo »First National« pogodbo, ki mu je odprla kredit enega milijona dolarjev. Obvezal se je v poldrugem letu posneti osem filmov, katerih vsak je moral biti dolg vsaj 530 metrov. Tako je Chaplin postal samostojen producent. Leta 1917 je začel graditi lastni filmski atelje in od tega časa je vse svoje filme, tudi »Odrske luči« (ki so njegov predzadnji film), snemal v lastnem ateljeju. Ko so mu prepovedali povratek v ZDA, je ta atelje prodal. Neodvisnost od producentov se je kmalu pokazala v Chaplinovih filmih kot izredno pozitiven vpliv. Snemalna doba njegovih filmov se je podaljšala, lahko je mnogo eksperimentiral, podoba njegovega Charlija je postajala vedno bolj poetična in karakteristična, pa tudi druge osebe, ki so nastopale v njegovih filmih, so vse bolj izgubljale značaj karikatur. Trajalo je sicer pet let, da je zadostil pogojem pogodbe, toda med osmimi filmi je bila vrsta flimov, ki sodijo danes med največje uspehe sedme umetnosti: »Pasje življenje«, »Deček«, »The Pilgrim«.*

Polno neodvisnost pa je Chaplin dosegel šele, ko je zadostil pogojem pogodbe z družbo »First National«. Že leta 1919 pa je ustanovil skupaj z Mary Pickfordovo (tedaj največjo zvezdo ameriškega filma), Douglasom Fairbanksom starejšim in režiserjem D. W. Griffithom lastno in neodvisno filmsko produkcijo »United Artist«. Štirje filmski umetniki so imeli namen vložiti v produkcijo svoj lastni denar in snemati takšne filme, ki bodo njim ugajali, pa še te filme tudi distribuirati. Računali so, da bo popularnost njihovih imen prebila obroč kinematografov, ki so jih imeli v svojih rokah »veliki«. Toda šele leta 1923 je lahko Chaplin aktivno nastopil v svoji družbi. Nastopil je s filmom, ki je hkrati edini, v katerem on sam ne igra, namreč z mojstrovino »Parižanka«. To je delo, ki ga najdete na vseh seznamih med desetimi najboljšimi filmi šestdesetletne filmske zgodovine. Takoj za tem delom je sledil »Lov za zlatom«, a temu filmi »Cirkus«, »Luči velemesta«, »Moderni časi«, »Veliki diktator«, »Gospod Verdoux« in »Odrske luči«.

Neodvisno filmsko delo pomeni tudi snemanje materiala za film »Que viva Mexico!«, ki ga je opravil v Mehiki sovjetski režiser **Sergej Eisenstein,** *pa četudi film kot celota ni nikoli prišel na filmska platna. Eisenstein je s svojim asistentom Grigorijem Aleksandrovim ter snemalcem Eduardom Tisséjem prišel v Ameriko, da bi na povabilo družbe Paramount posnel film po Theodora Dreisera »Ameriški tragediji«. Toda ko je producente vznemirila Eisensteinova zvestoba Dreiserjevemu realizmu, ki ga je vnesel v snemalno knjigo, so zahtevali izpremembe, česar pa Eisenstein ni hotel sprejeti in zato je enostavno zapustil Hollywood. Sprejel je povabilo pisatelja Uptona Sinclaira, naj bi iz njegovih sredstev snemal v Mehiki. Mehika ga je očarala in napisal je snemalno knjigo za impozantno filmsko delo, za katerega je posnel preko 60.000 metrov filmskega traku. Toda ker je zmanjkalo denarja in zaradi nenadnega poziva iz Sovjetske zveze je Eisenstein odpotoval domov, posnetega materiala, ki ga je poslal v hollywoodske razvijalnice pa ni nikoli več videl. Tako je poizkus tega velikega sovjetskega režiserja, da bi delal za neodvisne ameriške produkcije, žalostno propadel.*

(Nadaljevanje prihodnjič)

Po znanem delu pisateljice Colette »Mitsou« je režiserka Jacquline Audry posnela istoimenski film, v katerem je glavno vlogo odigrala Danièle Delorme. Colette sama je še pred smrtjo odločila, naj zaigra »Mitsou« igralka, ki je leta 1948 temeljito pomagala k filmskemu uspehu njene »Gigi« — Danièle Delorme.

Ljubljansko Mestno gledališče je pred leti uprizorilo duhovito francosko komedijo »Otroci prihajajo«. Zdaj jo je prenesel v film režiser Michel Boisrond, dva igralca iz tega filma pa vam predstavljamo na sliki: Brigitte Auber in Gy Bertil.

EVEZNA ODBOJKARSKA LIGA

Branik in Fužinar - dobro

S tekmo Branik : Maglič (in prvo Branikovo zmago) v Mariboru se je v soboto začelo letošnje prvenstvo Jugoslavije v odbojki za moške.

V Beogradu je Crv. zvezda visoko porazila zagrebško Mladost 3:0. Rezultat je nekoliko nenavaden, saj je marsikdo pričeval zagrebške študente kar med favorite tega tekmovanja.

V drugi tekmi v Beogradu je »Jugoslavija« po izredno zanimivi in razburljivi igri premagala mestnega tekmeca Železničarja 3:2 (10:15, 10:15, 15:3, 15:9, 15:9).

Zagrebška Mladost je včeraj v Beogradu odigrala še drugo tekmo in sicer proti »Novemu Beogradu«. Zmagala je Mladost 3:1.

Odbojkarji Magliča iz Bačkega Magliča, novinci v zvezni ligi, so iz Maribora odpotovali še v Ravne na Koroškem, kjer jih je premagal še drugi slovenski zastopnik — domači Fužinar, in sicer 3:2 (12:15, 15:5, 8:15, 16:14, 15:2). Najbolj razburljiv je bil četrti niz, ko so gostje vodili že 6:0 in 10:2, nakar so domačini po odlični igri izenačili in dobili točko. Pri stanju 14:13 za goste so domači zahtevali time-out; eden gostov je prestopil igrišče, sodnik Lederhas iz Maribora pa je dal zato servis Fužinarju. Niz so tako odločili sebi v korist domači, enako pa še zadnjega, predvsem zaradi večje vzdržljivosti. Približno 400 gledalcev je bilo najbolj zadovoljno z igro Antekolovića in Peruša. Igro je ves čas motil dež. (W.)

KOLESARJI NA MEMORIALU VIDA ROČICA

VALANT TRETJI

Reka, 21. apr. Veselin Petrović je danes privozil prvi na cilj v kolesarski dirki za »Memorial Vida Ročića« od Karlovca do Reke. Za 134 km dolgo progo je potreboval čas 3:48:05. Za njim je bil naslednji na cilju Crejin (3:49:12), nato pa najboljši slovenski zastopnik Valant (3:49:17). Vrstni red ostalih: Vuksan, Flajs (O), Levačić, Omerzel (Bog), Baje (O) in Valčić. Reprezentant Jugo je pri Vrbovškem odstopil.

Na tej prvi večji letošnji dirki je tekmovalo 53 dirkačev, med njimi tudi vsi kandidati za državno reprezentanco. Ves čas tekme je deževalo, v Gorskem Kotaru pa so se morali tekmovalci celo prebijati skozi sneženi metež. Tik pred Reko je padel in pozneje zapustil dirko zagrebški kolesar Pokupec, ki je do tedaj bil na čelu kolone skupno s Petrovićem in mu je zelo kazalo na vidno mesto.

Po današnji dirki bo zvezni kapetan Kosta Todorović določil jugoslovansko kolesarsko reprezentanco, ki bo zastopala državo v največji amaterski dirki Praga—Berlin—Varšava.

Kljub porazu — Odred najboljši

Ljubljana, 21. aprila. V nadaljevanju kvalifikacijskega tekmovanja za vstop v II. namiznoteniško ligo je Gradjevinar presenetljivo premagal Odred 5:4. Ljubljančani so nastopili v popolni postavi s Kocjanom, ki pa je po dvomesečnem odmoru igral slabo in izgubil vse tri igre. Ne glede na poraz z Beograjčani so igralci Odreda zasedli prvo mesto pred Gradjevinarjem in Sento, ki imata enako število točk, toda slabši količnik. Najboljši igralec na turnirju je bil Podobnik, ki je premagal vse nasprotnike in nekaj iger odigral v mojstrskem slogu.

IZIDI: IV. kolo: Fužinar : Slavija 0:5, Vardar : Metalac 4:5, Gradjevinar : Odred 5:4. **V. kolo:** Partizan : Metalac 5:3, Odred : Senta 5:2, Slavija : Vardar 5:0. **VI. kolo:** Metalac : Slavija 1:5, Vardar : Fužinar 2:5, Partizan : Senta 1:5. **VII. kolo:** Senta : Vardar 5:0, Fužinar : Metalac 1:5, Gradjevinar : Partizan 5:2. **VIII. kolo:** Metalac : Senta 2:5, Vardar : Gradjevinar 0:5, Metalac : Odred 0:5. **IX. kolo:** Fužinar : Gradjevinar 2:5, Slavija : Odred 2:5.

VRSTNI RED: 1. Odred 8 točk (44:11), 2. Gradjevinar, Beograd 8 (43:17), 3. Senta 6 (42:17), 4. Slavija, Novi Sad 4, 5. Partizan, Banja Luka 3, 6. Metalac, Osijek 2, 7. Fužinar, Ravne 1 in 8. Vardar, Skoplje, brez točke. (N. D.)

PRVENSTVO V KEGLJANJU ZA POSAMEZNIKE

Nova imena

Ljubljana, 21. apr. Po šestdnevnih borbah se je na štiristeznem kegljišču Gradisa v Ljubljani danes končalo kegljaško prvenstvo Slovenije za posameznike, na katerem je tekmovalo 70 izbranih kegljačev iz vse Slovenije. Tekmovanje je potekalo v znamenju velikih presenečenj; na nekatera najboljša mesta so se uvrstili tekmovalci, na katere sploh ni ničče računal, odpovedali pa so mnogi favoriti, ki so doslej gospodarili na asfaltnih stezah. Presenečenje zase, je vsekakor novi slovenski prvak Leon Grom z Rakeka. Ta je bil tudi edini, ki je prebil tako imenovani kegljaški »zvočni zid« (900) z 915 kegljі v drugem nastopu.

IZIDI: Grom (R) 1779, Stefe (Zv) 1745, Cotič (Gr) 1720, Mlakar (Gr) 1719, Starc (Tr) 1709, Stržaj (Ljut) 1703, Martinšek (Gr) 1695, Likovnik (Lj) 1690, Lotrič 1685, Dominko (oba Lj) 1683, Turk (Tr) 1681, Podkrižnik (Br) 1680 itd. T. B.

BOKSARJI ZA DVOBOJ S FRANCIJO

Strukarja ni med izbranimi

Zvezni boksarski kapetan Radojko Mladenović je objavil seznam boksarjev, ki bodo zastopali Jugoslavijo v srečanju s Francijo 26. t. m. v Lyonu. Izbrani so naslednji: muha: **Paljić,** bantam: **Mitrović,** peresnolahka: **Benedek,** lahka: **Vitić,** polwelter: **Lukić,** welter: **Stefanović,** polsrednja: **Tkalčić,** srednja: **Jakovljević,** težka: **Bogunić,** težka: **Davidović.**

V tem spisku je presenetljivo predvsem to, da v njem zaman iščemo Mariborčana Strukarja, ki je bil na treningu v Arandjelovcu (trajal je od 7. aprila) edini boksar polsrednje kategorije. Po ugodnih ocenah na kvalifikacijskih tekmah in dobri formi na treningu smo bili prepričani, da bo zagotovo nastopil v majici z državnim grbom. Takega mnenja je bil tudi beograjski »Sport«. Zvezni kapetan pa se je odločil drugače. Morda je tega kriva kaka doslej neznana Strukarjeva poškodba, morda pa je stvar tudi drugačna. Čudno pa je vsekakor, da sta v zadnjem hipu kar dva boksarja (Stefanović in Tkalčić) zamenjala kategoriji, in sicer bosta boksala v težji skupini — kar je seveda neugodno — Strukar pa to pot še ne bo prišel do besede.

Morda Strukarja pri sestavi ekipe niso upoštevali zaradi tega, ker še nima dovolj mednarodne rutine. Toda vsakdo mora vendar enkrat začeti tudi v reprezentanci!

Omeniti velja še nekaj! V Lyon bo na to izredno važno srečanje s Francozi (zadnji dvoboj obeh reprezentanc se je končal neodločeno 10 : 10) potovalo samo 10 boksarjev. Jugoslovani torej ne bodo imeli nobene rezerve! Verjetno smo v tem primeru z varčevanjem le šli nekoliko predaleč!

Sicer pa — dvoboj s Francozi bo zadnja preizkušnja pred nastopom na evropskem prvenstvu v Pragi. Po tej tekmi se bo že precej pokazalo, ali so naši boksarji letos res tako dobri kakor splošno sodijo. -eb

SMISLOV : BOTVINNIK SPET REMI

Moskva, 21. aprila. Deveta partija za naslov svetovnega prvaka v Dahu med Botvinnikom in Smislovim se je končala remi v 16. potezi. V dvoboju vodi Smislov dalje z 10,5 : 8,5 točke.

Po prvem dnevu šahovskega dvoboja med reprezentanco Beograda in Budimpešte v Beogradu vodijo domači šahisti 6:5, prekinjena pa je partija Matanović (B) — Bilek (M), v kateri ima naš partner več možnosti za zmago.

14 dni kasneje

Ni namen tega članka obnavljati žalosti zaradi izgube mladih nadarjenih alpinistov, ki sta se ponesrečila pred štirinajstimi dnevi pod Ojstrico. Vendar menimo, da je treba ob tej nesreči zapisati nekaj pripomb, ki naj bi v bodoče prispevale k večji jasnosti in poučenosti.

Štirinajst dni je minilo in uredništva, ki so nesrečo zabeležila, še zmerom niso dobila od Planinske zveze Slovenije, ki je za takšne primere pristojna uradnega sporočila o vzrokih in poteku nesreče in reševanja ponesrečencev. Povsod na svetu je navada, da planinsko društvo ali zveza, ki je prevzela reševanje v gorah, seznani javnost z dogodkom.

Ne gre za to, da bi s tem dajali podrobne podatke tistim, ki so željni senzacij ali da bi napihovali nesreče v gorah. Gre za to, da se z avtoritativnim opisom nesreče, njenih vzrokov in poteka reševanja nudi dragocen nauk vsem tistim, ki hodijo v gore — in prepreči vsakovrstne govorice, ki se razširjajo ob vsaki takšni nesreči.

Še nekaj: podroben opis reševanja, ki poteka v mnogih primerih na istem terenu, kjer je bila nesreča in ne samo na prodih pod stenami, v prav takšnem neurju ali novem snegu, bi prav gotovo izbil dno argumentom nepoučenih ljudi, ki so takoj pripravljeni označevati gornike z »nepreviden«i ali pa sploh pomanjševati lepote in koristnosti planinstva in ekstremne panoge planinstva, alpinizma. Saj je neizpodbitno dejstvo, da hodijo reševalci prav v tiste stene, kjer je bila nesreča, in da doslej še niso imeli nobene nesreče.

Zaželeno bi bilo torej, da bi PZS vsaj dan ali dva po vsaki nesreči v gorah (preveč bi bilo upati, da to ne bo več potrebno) izdala podrobno sporočilo, sestavljeno skupaj z reševalci. Vsekakor bi tudi uredništva dnevnega časopisja v tem primeru pristala na to, da ne bi lovila podatkov pri posameznikih, ki ne morejo nuditi popolne slike o dogodku. Takšen postopek bi samo koristil ne le planincem, temveč tudi široki javnosti.

—af

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Ponedeljek, 22. aprila: **Leonida.**

Danes se spominjamo **rojstva Vladimirja Iljiča Lenina.** Rodil se je 22. aprila 1870 v Simbirsku. Vse svoje življenje je posvetil delu za ljudstvo, ki ga je carski režim v Rusiji nečloveško zatiral. Zaradi stalnega preganjanja je odšel leta 1900 v tujino, kjer je svoje revolucionarno delo nadaljeval. Neusmiljena je bila njegova borba proti sovražnikom delavskega razreda, neutrudno njegovo prizadevanje za enotnost tega razreda in njegove partije. Leninov časopis »Iskra« je gradil partijo revolucionarnih marksistov in pripravljal revolucijo. Po petih letih pregnanstva se je Lenin vrnil v domovino, da bi neposredno vodil revolucionarno gibanje. Pod njegovim vodstvom je rusko delovno ljudstvo oktobra 1917 v veliki socialistični revoluciji izbojevalo zmago. Kot prvi predsednik Sovjeta ljudskih komisarjev je Lenin razglasil novo boljševiško politiko prijateljstva in bratstva med narodi Sovjetske zveze.

•

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA NA BOLNIKOVEM DOMU

od 20. do 27. aprila 1957, nočna od 20. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih ves dan

Zdravstveni dom Center: Dr. Podobnik Jože, tel. 21-516, Gorupova 3/III. — Dr. Vrbica Milena, telefon 31-361, Komenskega ulica 22.

Zdravstveni dom Bežigrad: Dr. Peče Henrik, telefon 21-888, Miličinskega 69.

Zdravstveni dom Šiška: Dr. Valgoni Marko, telef. 21-131, Černetova 31.

Zdravstveni dom Vič: Dr. Grapar Stane, telefon 23-372, Kogejeva 5, v odsotnosti zdravnika klicati tel. 20-497, 21-494. - Dežurna nedeljska 8.—14. ure — amb. Mirje, tel. 21-790.

Zdravstveni dom Rudnik: Dr. Mal Miran, telefon 22-684, Wolfova ulica 5, v odsotnosti zdravnika klicati LM 20.500.

Zdravstveni dom Moste: Dežurni zdravnik: dr. Radšel Alenka, Ljubljana - Krekova 5, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM št. 30-300.

Zdravstveni dom Šentvid: telefon 731 ali LM 741.

Koža se Vam ne vname in ne lupi, če uporabljate pri sončenju **Tschamba Fil.**

Za čiščenje mastnih madežev dobiš v vseh trgovinah, kjer kupuješ milo, tudi preparat »FLEX«. Nobenemu gospodinjstvu ne sme manjkati »FLEX«!

ČE NEGUJEŠ TVOJE lice z mastno kremo potem zahtevaj samo ULTRAGIN — šport kremo. Ni ena najcenejših, **zato pa je** kvalitetno na višku.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Ponedeljek, 22. apr. ob 20: Priestley: »Odstranite norca!« Abonma red K.

Torek, 23. aprila ob 20: Sofokles: »Kralj Oidipus«. Abonma red B.

Sreda, 24. aprila ob 20: Študentski festival: Kranjski večer.

Četrtek, 25. apr. ob 20: Študentski festival: Večer moder. ameriške drame. - Predstava Stud. gledališča iz Zagreba.

Petek, 26. aprila ob 20: Matković: »Krizantema«. »Konec poti«. - Predstava Akademije za igralsko umetnost. Študent. festival.

Sobota, 27. aprila ob 20: Cankar: »Hlapci«. Gostovanje ljubljanske Drame v Lodzu.

OPERA — LJUBLJANA

Ponedeljek, 22. aprila: zaprto.

Torek, 23. aprila ob 19.30: Verdi: »Othello«. Gostovanje tenorista Josipa Gostiča. Abonma red F.

Sreda, 24. aprila ob 19.30: Dvoržak: »Rusalka«. Abonma red E.

Četrtek, 25. aprila ob 15: Smetana: »Prodana nevesta«. Zaključena dijaška predstava.

Petek, 26. aprila ob 19.30: Dvoržak: »Rusalka«. Abonma red G.

Sobota, 27. aprila ob 19.30: Donizetti: »Ljubezenski napoj«. Abonma red A.

Nedelja, 28. aprila ob 19.30: Puccini: »Madame Butterfly«. Gostovanje Ksenije Vidaljeve. Izven in za podeželje.

Ponedeljek, 29. aprila ob 19.30: Donizetti: »Ljubezenski napoj«. Abonma red C.

MESTNO GLEDALIŠČE Ljubljana — Gledališka pasaža

Ponedeljek, 22. aprila ob 20: Anatole France: »Crainquebille«. - Abonma TSS I.

Torek, 23. aprila ob 20: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Abonma Torek večerni. - Vstopnice so tudi v prodaji. (Davenport — Angel Arčon.)

Sreda, 24. aprila ob 20: Anatole France: »Crainquebille«. Abonma LMS II.

Četrtek, 25. aprila ob 20.30: Anatole France: »Crainquebille«. — Abonma TSS II. Vstopnice so tudi v prodaji.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana — Mestni dom

Sreda, 24. aprila ob 20.30: Fr. Žižek: »Jezični dohtar Petelin«, burka. Red D. - Vstopnice so tudi v prodaji.

Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. 22-860.

KONCERTI

Dejan Bravničar, devetnajstletni violinist, se bo predstavil jutri na svojem prvem solističnem koncertu. Spored: Tartinijev »Vražji trilček«, Bachova Solosonata, Paganinijev koncert. Pri klavirju Leon Engelman. Vstopnice v Filharmoniji, za abonente in študente znaten popust.

Drevi izredni **2. koncert mladih glasbenih umetnikov** pod vodstvom dirigenta **Sama Hubada.** Solistki **Tatjana Bučarjeva** in **Alenka Krautova.** Na sporedu — Weber, Oberon, Beethoven, II. koncert za klavir in orkester; Ravel, Koncert za klavir za levo roko.

Vstopnice od 120 din navzdol pri blagajni Slovenske filharmonije. K

RADIO

SPORED ZA PONEDELJEK

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00 in 22.55.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — vmes ob 6.30—6.40 Reklame in obvestila; 7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20—7.25 Naš jedilnik; 8.00 Zaključek oddaje; 11.00 Uvodni takti; 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Pino Vatovec: Važno sporočilo; 11.35 Veseli planšarji in štirje fantje vam igrajo in pojo; 12.00 Opoldanski koncertni spored; 12.30 Kmetijski nasveti — prof. ing. Vinko Sadar: Oskrbovanje poljščin z novejšimi traktorskimi priključki; 12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel, solist violinist Ivan Pal; 13.15 Novosti iz našega arhiva zabavne glasbe; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — L. Jakopič: Z očetom na prvi maj; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.40 Utrinki iz literature — Ob 150-letnici rojstva ameriškega pesnika Longfellowa; 16.00 V svetu opernih melodij; 17.10 Iz naših kolektivov; 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.00 Kulturni pregled; 18.15 Mali koncert zbora Slovenske filharmonije p. v. Rada Simonitija; 18.40 Mladinska oddaja; 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Simfonični koncert Radia Ljubljana: Wolfgang Amadeus Mozart, Simfonična trilogija; 22.15 Jazz — coctail; 22.15 UKV: Glasbena mediga: 22.20 UKV: Mednarodna radijska univerza — ing. Marijan Dolgan: Vodne črpalke v službi človeštva; 22.35 do 23.00 UKV: Igra plesni orkester Les Brown; 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

II. PROGRAM

8.00 Poročila; 8.05 Jutranji divertimento; 9.00 Mihail Šolohov in njegove epopeje kozaških usod; 9.30 Virtuozne skladbe za razne inštrumente; 10.00 Napoved časa in poročila; 10.10—11.00 Za staro in mlado (spored lahke in zabavne glasbe); 12.30 Zabaven glasbeni spored; 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved; 13.10 V glasbi po svetu; 14.20 Ljubljanska kronika in obvestila; 14.35 Tenorist Benjamino Gigli in violinist Isac Stern izvajata popularne skladbe; 15.00—15.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved; 22.15 Glasbena medigra; 22.20 Mednarodna radijska univerza — ing. Marijan Dolgan: Vodne črpalke v službi človeštva; 22.40—23.00 Igra plesni orkester Les Brown.

MALI OGLASI

DOBRO OHRANJENO ŽENSKO KOLO, znamke »Wanderer« — prodam. Ogled od 15. do 17. ure. Naslov v ogl. odd. 8037-4

RADIO MINERVA, devetcevni — nemški, predvojni, malo rabljen, odličen glas, prodam za 40.000. Ditner, Bežigrad. Preradovičeva 14, klet. 8059-4

UGODNO PRODAM GUMI VOZ 5 t, dve zavori in eleganten voz zapravljivček na polne gume. Habjan Vinko, Domžale, Industrijska 12. 8130-4

MIZARSKI SKOBELNI STROJ, širine 60—70 cm z motorjem ali brez njega v dobrem stanju kupi podjetje »Remont« Cerkije pri Cerkljah na Gorenjskem.

MARIBOR

Ponedeljek, 22. aprila.

Dežurna lekarna: »Studenci« — Gorkega 18.

NARODNO GLEDALIŠČE

Ob 15.30: Cajkovski: »Francesca da Rimini«. — Korzakov »Capriccio espagnol«. — Zaključena **predstava za JLA.**

RADIO

8.00—8.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 8.00—8.05 Domače vesti; 8.05—8.15 Objave; 8.15—9.00 Slovenske narodne pesmi pojo naši solisti, ansambli in zbori; 9.00 do 14.35 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 14.35—15.00 Želeli ste — poslušajte! 15.00—17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00—17.10 Domača poročila; 17.10—17.20 Objave; 17.20—17.30 Nekaj domačih napevov; 17.30—17.40 Mi in vi o športu; 17.40—18.00 Moderne plesne melodije izvajata Robnikov oktet in Kvartet Vitek; 18.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

UMETNOSTNA GALERIJA

Razstava Gasparijevih del v gornjih prostorih in razstava sodobne slovenske grafike in plastike v spodnjih prostorih sta odprti od 9. do 16. ure.

KINO

SPORED ZA PONEDELJEK

»UNION«: ital. barvni film »PLAŽA«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. V gl. vlogi: Martine Carol in Rafi Valone. Danes zadnjikrat!

»KOMUNA«: amer. barvni cinemascope film »VZHODNO OD RAJA«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18.30 in 21. V gl. vlogi: James Dean in Julia Marais.

»SLOGA«: ameriški barvni film »ŠTIRJE JEZDECI«. Tednik: F. N. št. 16. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

»VIČ«: amer. barvni cinemascope film »VZHODNO OD RAJA«. - Brez tednika. Predstavi ob 17 in 19.

Prodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 9.30 do 11 in od 14 dalje, za matinejo v kino Union pa od 9 naprej.

»SOČA«: ameriški film »DOLINA MASČEVANJA«. Tednik F. N. št. 16. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

MLADINSKI KINO »LM«, Kotnikova ul. 8: franc. film »PARADA IZGUBLJENEGA ČASA«. - Predstavi vsak dan ob 10 in 15. Danes zadnjič. Jutri bo na sporedu francoski film »PREPOVEDANE IGRE«.

»ŠIŠKA«: ameriški barvasti film »DVORIŠČNO OKNO«. V gl. vlogi: James Stewart in Grace Kelly. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

»TRIGLAV«: amer. barvasti film »NAŠI ZVESTI PRIJATELJI«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

»LITOSTROJ«: amer. film »ŽELIME«. F. N. št. 14, ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

Kamnik »DOM«: nem. film »LAŽNI ADAM«.

BLED: amer. film »DARILO NA VRVICI«, ob 20.

Novo mesto »KRKA«: amer. barv. cinemascop film »MED NEBOM IN ZEMLJO«.

Jesenice »RADIO«: ameriški film »BOSONOGA KONTESA«, ob 18 in 20. Zadnjič.

Jesenice »PLAVŽ«: slovenski film »DOLINA MIRU«, ob 18 in 20. Samo danes.

Jesenice - Kor. Bela: češki film »VEST«, ob 19. Samo danes.

ISOL
čista kovine in stekla

RAZPISI

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora Šoštanj razpisuje po določbah 40. člena Splošnega zakona o uprav[illegible] občin in okrajev (Ur. l. FLRJ **št. 26-269-55)** naslednja prosta delovna mesta:

Referenta za prosveto in kulturo — pogoj: srednja strokovna izobrazba z najmanj 3-letno prakso, po možnosti učitelj;

referenta za dohodke od gospodarstva — pogoj: srednja strokovna izobrazba z najmanj 3-letno prakso.

Uslužbencu se določi temeljna plača po uredbi, dopolnilna plača pa po odloku občinskega ljudskega odbora.

Pismene ponudbe z izčrpnim življenjepisom se dostavijo uradu tajnika Občinskega ljudskega odbora Šoštanj. -R

PRODAMO V VEČJIH in manjših količinah
SLAVONSKI HRAST 50 mm,
DOMAČI HRAST 50 mm
FRIZE ZA PARKET — HRASTOVE,
JELOVE DESKE III. IN IV. KVALITETE.
Vse informacije dobijo interesenti v komercialnem oddelku Lesno konstrukcijskega podjetja »TESAR«, Ljubljana, Parmova 53.
1943-R

ZA GRADNJO CESTE SMEDNK—NOVO MESTO

iščemo:

GRADBENE TEHNIKE, GRADBENE DELOVODJE, ŠOFERJE ZA TOVORNE AVTOMOBILE, STROJNIKE ZA BAGRE, BULDOŽERJE, NABIJAČE — »ŽABE«, VALJARJE IN KOMPRESORJE.

Plača po dogovoru. Nastop službe po možnosti takoj. — Javiti se osebno ali pismeno — s kratko navedbo dosedanjih služb, oziroma prakse na strojih in vozilih — VODSTVU GRADILIŠČA, DOLNJE KRONOVO, pošta: Bela cerkev pri Novem mestu. 1927-R

Osječka ljevaonica željeza i tvornica strojeva — OSIJEK

išče za svojo livarno

livarniškega strokovnjaka — metalurga

za sivo livanje.

Išče tudi

mojstra livarja

za modeliranje in livanje strojnega liva.

V poštev pridejo osebe z večletno prakso. Stanovanje zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku.

Ponudbe pošljite tajništvu podjetja. 1876-R

VOJNA POŠTA 5573-20, SKOPLJE

PRODA:

108 tovornih avtomobilov, znamke »Opel Blitz«, 3-tonskih in 12 tovornih avtomobilov znamke »Studebaker«, 3-tonskih. Avtomobili so v nevoznem stanju toda popolnoma kompletni.

Prodaja bo na podlagi javne licitacije za vsa državna, gospodarska in zadružna podjetja in družbene organizacije. Pravico do sodelovanja imajo tudi privatniki.

Licitacija bo: v Vojni pošti 4851 v Skoplju od 13. do 18. maja 1957. leta ob 8. uri (nad 95 motornih vozil).

V Vojni pošti 9919 in 7747 v Kosovski Mitrovici, 20. in 21. maja 1957. leta, (nad 17 avtomobilov znamke »Opel Blitz«).

V Vojni pošti 1876 v Nišu, 23. maja 1957. leta (nad 9 avtomobilov, znamke »Opel Blitz«).

Predstavniki podjetij, zadrug in družbenih organizacij morajo imeti potrdilo s pooblastilom za sodelovanje v javni licitaciji.

Zainteresirani si lahko ogledajo motorna vozila v Skoplju, 11. maja 1957. leta v Nišu in Kosovski Mitrovici pa v dneh, določenih za licitacijo. 1900-R

PODJETJE »CELEIA-SAD«, CELJE

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. mesto šefa komercialno-gospodarskega sektorja
2. mesto šefa OTK
3. mesti zastopnikov za Slovenijo in Srbijo

POGOJI:

pod 1. ekonomska fakulteta ali podobna izobrazba, perfektno znanje nemškega ali angleškega jezika. Kandidati z znanjem zunanjetrgovinskih poslov imajo prednost. Družinsko stanovanje na razpolago,

pod 2. inženir kemije s prakso ali brez, ali tehnik s prakso.

pod 3. znanje v stroki. Z zastopniki, ki so že v delovnem razmerju, je možno honorarno delovno razmerje.

Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe je poslati do 30. aprila t. l.

OBVESTILO!

Sporazumno s trgovino je tovarna koles »Partizan«, Subotica, znižala cene svojim proizvodom, tako da se isti prodajajo v maloprodaji po sledečih cenah:

Moška kolesa »Partizan« din 21.400.—
Moška kolesa »Extra« din 25.400.—
Moška kolesa »Luxus« din 27.000.—
Moška kolesa »Superior« din 29.000.—
Ženska kolesa »Extra« din 27.000.—
Ženska kolesa »Luxus« din 29.000.—
Ženska kolesa »Sport« din 29.000.—

(Pri teh cenah je upoštevan tudi pribor: držalo in sesalka (pumpa), sesalka (pumpa) s cevko, zvonec, torbica s ključem in prtljažnik.)

Cene naših delov za kolesa so tudi zelo znižane. V maloprodaji so:

okvir za žensko kolo din 5.000.—
okvir za moško kolo din 4.800.—
blatnik sprednji din 300.—
blatnik zadnji din 300.—
sesalka (pumpa) s cevko din 500.—
zvonec din 200.—
Sprednje vilice din 1.200.—
krmilo din 1.200.—
sprednja pesta (oglavje) din 700.—
sprednja os din 200.—
obroč din 500.—
gonilke z zobčenikom (garnitura) din 2.300.—
srednja os din 500.—
pedali (par) din 1.050.—
prtljažnik din 400.—
sedež din 1.400.—
ščitnik za verigo din 500.—
držalo za sesalko (pumpo) din 70.—
os pedala din 80.—

Zgoraj navedene cene se ne morejo prekoračiti. V kolikor je bilo kakšnemu kupcu računano preveč (od 1. I. 1957 leta), ali bo računano več, prosimo dotičnega, da obvesti naše podjetje, da bomo izposlovali povrnitev denarja (kupcu v korist) od trgovine, za preveč računani znesek od zgoraj navedenih cen.

FABRIKA BICIKLA, »PARTIZAN« - SUBOTICA

PO DALJŠEM TRPLJENJU JE UMRLA NAŠA LJUBLJENA

Anica Simončič

učiteljica v pokoju

K ZADNJEMU POČITKU JO BOMO SPREMILI V PONEDELJEK, DNE 22. APRILA POPOLDNE IZ MRTVAŠKE VEŽE NA MESTNEM POKOPALIŠČU NA POBREŽJE.

MARIBOR, CELJE, IZOLA, BEOGRAD, 21. APRILA 1957.

ŽALUJOČI: MATI ANA, SESTRE BINI ŽMAVC, MILKA BRECELJ, FANIKA ŠKARABOT, BRATA VOJKO IN DRAGO TER OSTALO SORODSTVO.

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil po dolgi in težki bolezni naš dragi mož, ata in ded

JANKO BRACIKA

posestnik v Metliki

Pogreb bo v ponedeljek, dne 22. aprila, ob 5. uri popoldne Metlika štev. 2, dne 21. aprila 1957.

Žalujoči: žena Angela, sinovi Janko, Milan, Zvonko in hčerka Angelca z družinami.

Ljubljana naprej, Odred nazaj

Včerajšnji dvojni spored na obeh naših stadionih nas je zadovoljil samo na pol; položaj naših slej ko prej ni rožnat — Split krepko vodi pred Šibenikom in Rijeko

Včerajšnja prvenstvena nogometna nedelja — mislimo predvsem na našo consko ligo in ostale ligaške konkurente po Sloveniji — je bila precej burna in ponekod tudi precej pod vplivom preveč razgretih glav, strogo športno pa nam je prinesla malo zadoščenja.

V mislih imamo predvsem oba ljubljanska udeleženca v coni, med katerima si je Ljubljana nekako priborila še obe točki, medtem ko je Odred že petič zapovrstjo odšel z igrišča praznih rok. Pravimo — in to je zdaj že precej splošna sodba — da Odredu skoraj ni več pomoči in ga čaka pač, kar čaka vsakogar, kadar se znajde na koncu klopi.

Ostali izidi so bolj ali manj pričakovani, kar velja posebno za favorite na vrhu tabele.

O ljubljanskih tekmah objavljamo naslednjih nekaj podrobnosti.

LJUBLJANA REŠUJE ČAST IMENA

Ljubljana, 21. apr. Hitrost, ostri starti in razburljivi prizori pred vrati obeh nasprotnikov, to so razveseljive ugotovitve s stadiona v Šiški, toda žal samo prvih 45 minut, medtem ko je bilo po odmoru tudi nekaj takih nešportnih prizorov, kakršne smo gledali dopoldne za Bežigradom. Ko so se gostje iz Varaždina bolj ali manj vdali v usodo premaganca, so se večkrat spozabljali in namesto po žogi udarjali po nogah. Žrtev take grobosti je bil prav dobri Perharič, ki je moral zaradi poškodbe zapustiti igrišče. Na vso srečo je bil sodnik (v tem primeru bi mu lahko zamerili, da ni izključil iz igre varaždinskega igralca) dovolj odločen in je obdržal igro v rokah.

Kako vse drugače je bilo pred odmorom, ko je igra potekala v mejah športne dostojnosti, pa čeprav so bili gostje zelo ostri, vendar ne surovi. Predvsem so se odlikovali v hitrosti in odločnem startu, medtem ko je bila Ljubljana podjetna in si je znala pred nasprotnikovimi vrati ustvarjati zares lepe priložnosti za zadetek. V vodstvo so prišli domači po prostem strelu. Hacler je idealno poslal žogo do Grudna, ki jo je silovito podaljšal v mrežo. Ne dolgo za tem pa je akcijo za drugi gol začel Perharič, neumorni Blaznik pa jo je po zemlji poslal neubranljivo mimo vratarja.

Ljubljana je imela v tem delu igre še nekaj lepih izgledov, toda čvrsta nasprotnikova obramba je dobro razčiščevala pred seboj. Šiškarji so imeli najboljše moči v vratarju Benciku, Pircu, Dolencu Blazniku in Perhariču, pri gostih pa se je odlikovala predvsem krilska vrsta.

Še petič v prazno . . .

Ljubljana, 21. apr. Zagrebški Metalac velja že od nekdaj za usodno enajstorico, s katero Odred nima sreče, pa čeprav je tudi zanj »padla« kdaj pa kdaj kaka naključna točka. Toda izjema samo potrjuje pravilo.

Tudi danes se je njuno srečanje končalo, kakor ni nihče računal. Odred je namreč začel odlično in kmalu dosegel gol (pravzaprav je bil to avtogol po močnem Kranjčevem strelu), imel skoraj ves čas terensko premoč, še več pa idealnih priložnosti za zadetek, pa vendar mu je sreča obrnila hrbet. Na drugi strani je imel Metalac samo tri šanse, od katerih je dve zaključil v svoj prid, kar je seveda zadoščalo. Nenavadnega poteka dogodkov pred odmorom je kriv predvsem slabi sodnik Lazić z Reke, ki se za grobosti nekaterih Metalčevih igralcev ni kdo ve kaj zmenil. In prav to so najbolj nedisciplinirani gostje pridno izkoriščali.

Prvih dvajset minut je Odred podjetno prodiral in napadal, pri čemer je imel glavno besedo razpoloženi Kranjc, ki ga je obrambni igralec gostov namerno poškodoval in ga tako praktično izločil iz igre. Mnogo obetajoče udarnosti ljubljanskega napada je bilo s tem konec, toda Zagrebčani le niso znali izkoristiti te slabosti. V zrahljani Odredovi vrsti pa se je vzlic temu usoda še kar dobrikala. Toda kaj, ko pa usnje, ki se je nekajkrat tako lepo sukalo ob vratnici in golovi črti, ni hotelo zdrsniti še nekaj centimetrov dalje. Pa še recite, da ni bilo tudi nekaj smole, kar pa kajpak ni opravičljivo, saj Odredovo moštvo v zadnjem času ne kaže več pravih ali vsaj spomladanskih življenjskih znakov.

RIJEKA : ULJANIK 3:2
TREŠNJEVKA : SPLIT 0:3 (0:2)
GRAFIČAR : ŠIBENIK 0:2 (0:1)
ODRED : METALAC 1:2 (1:0)
TURBINA : JADRAN 2:1 (1:1)
LJUBLJANA : TEKSTILAC 2:1 (2:0)

PRVA CONSKA LIGA

Split	17	15	1	1	60:15	31
Šibenik	18	10	5	3	42:22	25
Rijeka	17	10	3	4	41:21	23
Trešnjevka	17	10	3	4	44:24	23
Metalac	17	8	4	5	29:23	20
Uljanik	17	6	4	7	34:31	16
Tekstilac	18	6	3	9	34:38	15
Ljubljana	17	5	3	9	22:34	13
Turbina	17	5	2	10	17:38	12
Jadran	17	4	3	10	22:42	11
Odred	17	3	4	10	18:29	10
Grafičar	17	3	1	13	15:61	7

ZVEZNA LIGA

Crv. zvezda	21	15	4	2	51:13	34
Vojvodina	21	14	2	5	53:27	30
Hajduk	21	10	5	6	33:23	25
Partizan	21	9	6	6	44:29	24
Dinamo	21	8	4	9	40:42	20
Velež	21	8	4	9	36:43	20
BSK	21	7	6	8	25:39	20
Lokomotiva	21	9	1	11	35:42	19
Zagreb	21	7	5	9	29:36	19
Spartak	21	6	6	9	38:36	18
Budućnost	21	7	4	10	25:36	18
Radnički	21	5	7	9	25:39	17
Vardar	21	6	4	11	20:39	16
Sarajevo	21	5	4	12	27:47	14

LJUBLJANSKO - PRIMORSKA LIGA

Krim	13	9	3	1	37:13	21
Triglav	13	9	1	3	41:20	19
Grafičar	13	8	1	4	36:29	17
Tržič	13	7	1	5	23:21	15
N. Gorica	13	5	3	5	31:22	13
Slovan	13	5	2	6	25:27	12
Izola	13	5	1	7	24:30	11
Ilirija	13	4	2	7	24:29	10
Mladost	13	3	2	8	19:34	8
Branik	13	2	0	11	19:54	4

LJUBLJANSKO-PRIMORSKA NOGOMETNA LIGA

KRIM : SLOVAN 6:0 (1:0)

Oslabljeno moštvo Slovana je včeraj navzlic mlačnim prizadevanjem Krimovcev doživelo visok poraz 0:6 (0:1). Gostje so se v glavnem ves čas tekme samo branili, imeli pa so tudi eno samo priložnost za zadetek, ko je Mozetič ubranil slabo izvedeno enajstmetrovko. Zaradi blatnega igrišča igra ni bila lepa. Strelci so bili: Slapničar 3, Kastelic, Valjavec in Marjanović. Tudi v tej tekmi ni šlo brez grobosti, zato je moral sodnik Kičan izključiti Oplotnika (S). Predtekma: Krim : Slovan ml. 1:1 (1:1). (N. D.)

TRŽIČ : MLADOST 2:0 (1:0)

Tržič, 21. apr. Pred približno 600 gledalci so domači nogometaši zmagali danes v derbyju gorenjskih moštev. Porazili so Mladost z 2:0 z golom, ki sta ju dosegla Čustović v 35. in Mežek v 78. min. Sodil je dobro Goli iz Ljubljane.

NOVA GORICA : ILIRIJA 1:1
GRAFIČAR : TRIGLAV 6:3
IZOLA : BRANIK 1:0

XVI. KOLO V VMC LIGI

BRANIK : MLADOST 6:1

Maribor 21. apr. Igra je bila zanimiva in lepa samo do odmora, ko se je domači Branik zelo trudil za izdatno zmago.

KLADIVAR : SLOBODA 0:1

Celje, 21. apr. Kladivar je danes zapravil možnost za izdatno zmago, saj so bili domači igralci na blatnem igrišču mnogo boljši. Po odmoru sta obe enajstorici igrali samo v kazenskem prostoru Slobode. Gostje so dosegli zmago iz dveh predorov.

Za drugo prizorišče »borbe« pa so poskrbeli nekateri vročekrvneži, ki se niso strinjali z vsemi odločitvami sodnika Vamplina iz Čakovca. Nazadnje so vdrli na igrišče in napadli sodnika, ki so ga po tem vložku zaščitili pripadniki JLA, LM in športni delavci.

PROLETAREC : MARIBOR 0:6

Zagorje, 21. apr. V današnji tekmi ne moremo o domačih zapisati nič pohvalnega, kajti gostje so bili ves čas v očitni premoči in bi bili z večjo učinkovitostjo nerazpoloženih napadalcev lahko dosegli dvoštevilčno zmago.

SLOGA : RUDAR (T) 2:3
SOBOTA : TEKSTILAC 4:2
ZAGORAC : JEDINSTVO 3:4

Dva neuspeha v Pešti

MTK : VOJVODINA 2:1 (0:1)

Na Ljudskem stadionu v Budimpešti je včeraj Vojvodina iz Novega Sada pred 50.000 gledalci izgubila tekmo z domačo enajstorico MTK 1:2 (1:0). Ves prvi polčas so bili gostje boljša enajstorica in so tudi po Krstiću I. dosegli prvi gol. Po tem zadetku je Vojvodina zaigrala še bolje in lepše in vse je kazalo na izdatno zmago. Novosadčani so vzdržali tako do 75. minute, potem pa so spustili vajeti iz rok. V tem času so domači dosegli to, kar gostom ni uspelo vse do tedaj. Najprej je iz enajstmetrovke izenačil Molnar, odločilni gol pa je zabil Kovač I.

FERENCVAROS : PARTIZAN 1:0 (0:0)

V drugi tekmi istega mednarodnega nogometnega turnirja je Ferencvaros premagal Partizana iz Beograda 1:0 (0:0). Gol za domače je zabil Kertesz v 51. min.

Partizan je nastopil brez Bobeka, Hercega in Milutinovića, ki je bil v 29. min. poškodovan v naletu z domačim branilcem.

ZA UVOD — MEDNARODNA ZMAGA TENIŠKIH IGRALCEV

TK Olympia : TK Heidelberg 11 : 3

Ljubljana, 21. aprila. Na teniških igriščih pod Cekinovim gradom so za uvod sezone potegnili na drog nemško in jugoslovansko zastavo. V Ljubljani se je ustavila teniška ekipa iz Heidelberga, da bi se pomerila z domačim moštvom. Tekmovanju pa vreme ni bilo naklonjeno. V soboto zaradi dežja sploh ni bilo iger, v nedeljo pa so igrali samo popoldne, tako da je bilo treba ves spored odigrati zelo pospešeno.

Srečanje se je končalo z visoko zmago domačinov — 11:3.

Igrali so šest iger posameznikov, štiri srečanja članic posamezno in štiri igre moških in mešanih parov. Pri moških posamezno so vsi Ljubljančani zmagali. Eni so to dosegli brez večjih naporov, drugi pa so se morali bolj truditi. Za skoraj vse goste velja, da imajo lepe udarce, vendar premalo tekmovalnih izkušenj. Od Ljubljančanov sta Suhar in Čebular igrala učinkoviteje od ostalih.

Žensko ekipo Olympije sta okrepili bivši igralki Branika Zamanja in Winterhalter, ki sedaj nastopata za zagrebško Montažno. Iz Maribora pa ni prišla slovenska prvakinja Lovrečeva, tako da je Olympia izgubila srečanje na prvi »deski« brez boja. Najboljšo igralko Heidelberga Berkovo smo tako videli le v igri parov.

IZIDI: Moški posamezno (prvoimenovani so domačini): Suhar : Ehmann 6:2, 6:2, A. Škulj : Lamy 7:5, 7:5, Čebular : Schweitzer 6:1, 6:3, Pucihar : Wisniowski 2:6, 6:2, 6:4, B. Žerovec : H. Lenk 6:1, 6:1, B. Škulj : R. Lenk 6:0, 6:2. **Članice posamezno:** V. Berk brez boja, Zamanja : Kuder 2:6, 4:6, Winterhalter : D. Berk 3:6, 6:2, 6:4, Žnidar : B. Berk 8:6, 6:4. **Moški pari:** Suhar — Čebular : Ehmann — Lamy 6:4, 6:2, Pucihar — Žerovec : Schweitzer — Wisniowski 6:1, 4:6, 6:1, Škulj — Škulj : Lenk — Lenk 6:1, 6:2. **Mešani pari:** Winterhalter — Suhar : V. Berk — Ehmann 3:6, 4:6. -eb

II. KOLO KOŠARKARSKE LIGE

Za goste ni točk

Tudi za II. kolo (zaradi slabega vremena je bilo nepopolno: Ljubljana bo igrala z Lokomotivo v četrtek v Zagrebu, Proleter (Kreka) pa se je šele sinoči srečal s BSK) velja ugotovitev, da domača moštva še zmeraj dobro gospodarijo. Najpomembnejše srečanje je bilo vsekakor v Ljubljani med Proletarjem iz Zrenjanina in Olympijo, ki je po težki borbi poslala praznih rok domov že prejšnjo soboto premaganega državnega prvaka. — Tekmi Partizana in Crvene zvezde pa sta bili to pot v senci dogodkov pod Cekinovim gradom, pa čeprav je bilo tudi tamkaj za te ali one precej vroče.

Olympia : Proleter 78:73 (42:30)

Ljubljana, 21. apr. Žreb je hotel tako, da sta se že v drugem kolu spoprijeli »kitajski odpravi« — lanski prvak Proleter z Zrenjanina in drugoplasirana Olympia. Skratka: pod Cekinovim gradom sta se znašla oba velikana, zaradi katerih smo upravičeno zapisali da bo to veliki derby. Morda ta naziv res ni docela izpolnil vseh pričakovanj, kajti ljubljanski študentje so se na minulih prvenstvih pokazali že v dosti lepši luči, predvsem v lepo zasnovanih in akrobatsko izvedenih zaključnih akcijah. No, ne bi hoteli trditi zato, da tekma ni bila zanimiva in vredna tako uglednih nasprotnikov. Razburljivih prizorov je bilo na pretek, k čemur je v marsičem prispeval dramatičen potek dogodkov. Zanimivo je, da je Olympiji trda predla v začetku obeh polčasov. Celih deset minut je bilo treba čakati na primer, da so domači vendarle iztrgali gostom vodstvo, dotlej jim pa nikakor ni šlo izpod rok. Žoga je bila kdaj pa kdaj tudi tako muhasta da se je celo iz koša izkotalila nazaj na igrišče. Edina uteha v teh mučnih trenutkih je bila morda ta, da so si gostje pridneje nabirali osebne napake kakor Ljubljančani. Vidno pa se je zaobrnilo šele v zadnjih osmih minutah pred odmorom, ko si je Olympia po zaslugi odličnih Dermastije, Bajca, pa tudi Lokarja zagotovila prednost 12 točk — kar je za taki ekipi izenačenih moči že kar precej.

Po odmoru pa Olympia te težko vendar zasluženo priborjene prednosti ni znala obdržati. Precizni stroj državnega prvaka je deloval kakor namazan. Zdelo se je že, da ga sploh ne bo moč ustaviti. Katić, Loci, Engler so se mojstrsko sukali v tem pisanem vrvežu, njihovi udarci pa so bili sila dobro odmerjeni, ne glede na položaj ali razdaljo. In prav tedaj, ko so po izvrstni igri z eno točko prevzeli celo vodstvo, je bil Dermastia spet tisti, ki je z dvema zaporednima metoma v črno vnovič ohrabril svoje soigralce, da se niso — kakor je že vse kazalo — dali ugnati. Razen tega so se domači oddahnili nekoliko tudi po odhodu odličnega Katića (pet osebnih napak) z igrišča. Toda nevarnost vzlic temu še ni minila. Koš, dva nista pomenila dosti prednosti in če ne bi bil imel Dermastia to pot tako srečnih rok pod nasprotnikovim košem, bi se bilo bržda končalo drugače.

Vsekakor se pozna, da v Kristančičevi četi manjka njega samega, ki je kot začasni invalid vodil igro svojih fantov iz ozadja. Sinočnje funkcije mu pač nihče ni zavidal, saj je bil po končani tekmi najbrž bolj izčrpan kakor igralci sami. Skratka, to je bila lepa tekma, ki si jo je bilo vsekakor vredno ogledati.

Največ košev za Olympijo sta dala Dermastia (33) ter Danev (23) za goste pa Radojčić (22) in Loci (17). Pred približno 1500 gledalci sta težko nalogo prav dobro opravila Brnetić in Zagreba in Pecinić iz Ljubljane.

PARTIZAN : ŽELJEZNIČAR (K) 73:63

V soboto je v Beogradu domači Partizan pred 1000 gledalci premagal Železničarja iz Karlovca 73:63 (30:30). Največ košev za Partizana je dosegel Radović (36), a za goste Kolaković (30). Sodila sta Čolović in Glišić.

CRV. ZVEZDA : MONTAŽNO 74:54

Pred 2000 gledalci je bila v nedeljo prav tam še druga tekma, in sicer med Crv. zvezdo in Montažnim iz Zagreba. Zmagali so domačini s 74:54 (39:26). Tekmo sta sodila Radojković in Rajačić (oba Bgd). Največ košev so dosegli Popović 19, Kolaković 18 in Vrhovec 12 za Crveno zvezdo, za Zagrebčane pa Spiljak in Miletić po 14.

*

Včeraj se je začelo tudi tekmovanje v slovenski košarkarski ligi. V Mariboru je domači Branik premagal Triglav iz Kranja 44:37 (23:20), v Trbovljah pa je »Maribor« premagal domačega Rudarja 42:36 (14:15). Triglav se je pritožil proti izidu tekme v Mariboru.

NAJBOLJSI TELOVADCI IN TELOVADKE V LJUBLJANI

Cerar in Vukičeva — zmagovalca

Ljubljana, 21. aprila. Dopoldne so bile na Taboru velike tekme najboljših slovenskih orodnih telovadcev in telovadk, ki so s temi tekmami proslavili 50-letnico TVD Partizana - Tabor, obenem pa so veljale tudi kot izločilno tekmovanje za sestavo slovenske reprezentance. Ta bo 19. maja v Pragi tekmovala v povratnem srečanju s češkimi telovadci in telovadkami (ROH). Tekmovalo je 15 telovadcev in 9 telovadk zveznega in prvega razreda. Kakor je bilo pričakovati, je med moškimi zanesljivo zmagal 17-letni Miro Cerar (Nar. dom), ki je bil na nekaterih orodjih vsaj za razred boljši od ostalih tekmecev. Med ženskami je bila najuspešnejša Kranjčanka Vukičeva. Njena najnevarnejša nasprotnica Pogačnikova si je s padcem na gredi zapravila možnosti za boljši plasma.

IZIDI:

Posamezniki: 1. Cerar (Nar. dom) 56.60, 2. Skaza (Hrastnik) 54.00, 3. Urbanc (Hr) 51.95, 4. Senica (Hr) 49.90, 5. Trugar (Trbovlje) 49.55, 6. Pešl (Nar. dom) 47.00, 7. Lesjak (Celje) 46.95, 8. Kokole (Vič) 46.65, 9. Kušar (Nar. dom) 46.50, 10. Šrot (Celje) 44.90, 11. Težak (Maribor) 42.90, 12. Erman (Hr) 40.95, 13. Vrenko (Maribor) 38.85, 14. Mesarič (Tabor) 36.40, 15. Pahor (Bežigrad) 33.80.

Posameznice: 1. Vukič (Kranj) 36.75, 2. Prusnik 35.35, 3. Pogačnik (Nar. dom) 34.95, 4. Poljak (Koper) 34.35, 5. Perko (Maribor) 34.25, 6. do 7. Cerar (Nar. dom) in Bevc (Šk. Loka) 33.65, 8. Dagarin (Stražišče), 9. Šturm.

POSAMEZNA ORODJA — **preskok:** 1. Cerar 9.25, 2. Urbanc 9.15, 3. Težak 9.05, **bradlja:** 1. Trugar 9.30, 2. Urbanc 9.15, 3. Cerar 8.95, **krogi:** 1. Cerar 9.50, 2. Urbanc 9.45, 3. Skaza 9.30, **konj z ročaji:** 1. Cerar 9.80, 2. Lesjak 8.90, 3. Skaza 8.85, **drog:** 1. Cerar 9.50, 2. Skaza 9.00, 3. Senica 8.60, **prosta vaja:** 1. Cerar 9.60, 2. Skaza 9.35, 3. Urbanc 9.00.

ŽENSKE — **preskok:** 1. Pogačnik 9.25, 2. Vukič 9.20, 3. Prusnik 9.10, **bradlja:** 1. Pogačnik 9.40, 2. Vukič 9.25, 2. Bevc 8.85, 3. Perko 8.80, **prosta vaja:** 1. Poljak 9.50, 2. Pogačnik 9.00, 3. Perko 8.95, **gred:** 1. Vukič 9.40, 3. Vukič 9.30.

V ženski reprezentanci so naslednje telovadke: Vukič, Prusnik, Pogačnik, Poljak, Perko, Cerar in Bevc ter Dagarin, v moški pa: Cerar, Skaza, Urbanc, Senica, Trugar in Pešl ter Furlan (Vič) in Kušar (N. d.).

NAJBOLJSI TELOVADCI V LRH

V Sisku je bilo včeraj in v soboto X. republiško prvenstvo Hrvatske. V tekmovanju je zasedlo prvo mesto med članicami društvo Zagreb I. z 279.10, med člani Zagreb II. s 363.30, med mladinkami I. razreda TVD Partizan iz Slav. Broda z 208.70, med mladinkami II razreda Borovo 276.20, med mladinci Rijeka III. 378.70, med člani nižjih razredov Zagreb I. 392.5, med mladinci le-teh pa Partizan iz Karlovca 344.80.

TVD Partizan - Ježica je v soboto prvič priredil klubsko tekmo svojih dvigalcev uteži, ki so se za ta nastop marljivo pripravljali dva meseca. — Rezultati: Dovč 217.5 kg, Dobovšek 192.5 kg, Vučko 157.5 kg, Žvel 157.5 kg, Košir 145 kg, kot gost pa Pestator (ŽTAK Lj.) 295 kg. L D.

DVA POLFINALA V MALEM ROKO

Odred, Svoboda, Branik in . . .?

Ljubljana, 21. apr. Na igrišču Svobode je bil danes polfinalni turnir v malem rokometu za slovensko prvenstvo. Na tem tekmovanju so igrali prvak Gorenjske — Mladost iz Kranja, prvak Dolenjske — Črnomelj ter Odred in Svoboda iz Ljubljane.

ODRED : SVOBODA 10:4 (6:4)

V prvi tekmi sta igrala oba ljubljanska tekmeca — Svoboda in Odred. Slednji je nastopil brez Šerbca in Čretnika, zaradi česar je marsikdo na in ob igrišču upal, da bo Svobodi vendarle enkrat uspelo premagati mestnega tekmeca. Vsem navkljub pa je Odred v začetku pokazal zanesljivo in koristno igro in zlasti po odmoru z odlično consko obrambo popolnoma onemogočil napadalce Svobode. Svoboda je bila enakovredna samo v začetku. Po odmoru njeni napadalci niso zadeli niti enkrat v črno.

V moštvu Odreda so igrali dobro vsi, zlasti pa še vratar Vrbančič, medtem ko sta se pri Svobodi odlikovala mladi Potočnik in Zevnik. Strelci za Odred Ambrož 1, Juvan 1, Pavčič 1, Papež 3, Sever 2, Jovin 2, za Svobodo pa Potočnik 1, Vihar 1, Lazorko 1 in Zevnik 1. Sodil je Kastelic dobro.

OSTALI REZULTATI:

Črnomelj : Mladost 18:3 (8:2),
Odred : Črnomelj 10:5 (4:4),
Svoboda : Mladost 23:7 (14:3),
Črnomelj : Svoboda 12:16 (5:7),
Odred : Mladost 30:4 (15:3).

KONČNA RAZVRSTITEV: 1. Odred, 2. Svoboda, 3. Črnomelj, 4. Mladost. Prvi dve ekipi sta se plasirali v finale slovenskega prvenstva, ki bo prihodnjo nedeljo v Ljubljani.

Še nekaj rezultatov: Odred II. : IPS (Vevče) 17:12, Protiavionac : Slovan 5:8 (5:2).

*

Na polfinalnem turnirju v malem rokometu v Mariboru pa so bili doseženi naslednji izidi:

Branik : Sanitet 3:2 (1:0);
Rudar : Fužinar 9:3 (6:3);
Branik : Fužinar 19:2 (9:2);
Fudar : Sanitet 5:5 (4:2);
Branik : Rudar 5:6 (3:2);
Sanitet : Fužinar 10:3 (4:1).

Moštvo Saniteta je proti tekmi z Rudarjem vložilo protest. Ponovna tekma bo v četrtek. Za finale slovenskega prvenstva se je plasiral Branik, drugi finalist tega turnirja pa bo zmagovalec tekme Rudar : Sanitet.

STRELSKI ČETVEROBOJ V LJUBLJANI

V Ljubljani so včeraj tekmovale 20-članske ekipe štirih izmed najboljših domačih strelskih družin, in sicer Olympia, Stane Rozman, Diopter in Litostroj. Razen preizkušenih državnih reprezentantov in prvakov je na tem četveroboju streljala tudi mlajša generacija. Zmaga SD Diopter kaže, da v tem društvu skrbijo za čimboljši naraščaj.

Razvrstitev: Diopter 2459 krogov (od 3000 možnih), ASD Olympia 2305, Stane Rozman 2258 in Litostroj (samo 15-članska ekipa) 1682 krogov. Posamezniki: Dimic 141, Vrbinc 140, Planinc 138 (vsi Diopter), Rems (Ol) 136, Kastelic 135 itd.

V NEKAJ VRSTAH

Zadnji dan tekmovanja članov državne teniške reprezentance je Plečević premagal Popovića 7:3, 6:3, 6:4, Panajotović pa Nikolića 6:4, 2:6, 6:4, 6:4. Končni rezultat tega dvoboja: 3:2 v korist B reprezentance Jugoslavije.

V prvenstveni tekmi mariborsko-celjske nogometne lige sta Rudar iz Velenja in Celje igrala neodločeno 3:3 (2:1).

Na okrajnem prvenstvu srednjih in strokovnih šol v malem rokometu v Celju je zasedla prvo mesto II. gimnazija pred učiteljiščem in I. gimnazijo.

V odločilni tekmi za naslov nogometnega prvaka Gorenjske na Jesenicah je NK Jesenice premagal Partizana iz Škofje Loke 4:0 (3:0). Vsi Jeseničani so se zelo trudili za zmago. Predtekma mladincev Jesenice — Partizan (Šk. L.) 5:0.

V počastitev Dneva mladosti je komite LM v tovarni »Iskra« v Kranju poskrbel za troboj v nogometu, odbojki, namiznem tenisu, šahu in streljanju med mladinci »Iskre«, »Litostroja« in železarne na Jesenicah. Jeseničani so zmagali v odbojki, streljanju in šahu, »Iskra« pa v nogometu in namiznem tenisu.

PET TEKEM XXI KOLA ZVEZNE LIGE
Zagreb ne šteje nič
ZAGREB: Dinamo : Sarajevo 0:1 (0:0)
TITOGRAD: Budućnost : Vardar 1:0 (1:0)
MOSTAR: Velež : Lokomotiva 3:1 (1:1)
SPLIT: Hajduk : Crv. zvezda 2:2 (0:0)
BEOGRAD: BSK : Spartak 4:1 (2:1)
Značilna za preostalih pet srečanj XXI. kola je predvsem okoliščina, da je Zagreb z dvema moštvoma (in Dinamom!) ostal brez točk. Tudi Budućnost si je opomogla za ves izkupiček na račun Vardarja. Najzanimivejša nasprotnika Crv. zvezda in Hajduk sta se na splitskih tleh razšla z delitvijo točk, kar pomeni, da na vrhu tabele še ni nič novega.

MEHIKANCI — PRETRD OREH

Naši teniški igralci zadnja leta v Evropi ne pomenijo nič več. Za našo reprezentanco je že uspeh, če se uveljavi v drugo kolo vsakoletnih tekem za Davisov pokal. O mestih na vrhu evropske lestvice, ki so bila običajna v zadnjih letih pred vojno in prvih sezonah po osvoboditvi, so ostali le še spomini. Mnoge države so nas v zadnjem času prehitele in delna krivda zato zadene tudi z upoštevanjem objektivnih težav ljudi, ki so vodili naš kvalitetni tenis. Edino, kar nas lahko sedaj tolaži, je to, da imamo širok kader mnogo obetajočih mladih igralcev, ki se bodo s temeljitimi pripravami lahko povzpeli više od naše sedanje elite. Za to pa bodo sami morali prispevati predvsem voljo — vrlino, ki je sedanji reprezentanti Panajotović, Plečević in drugi, nimajo v izobilju.

NOBENIH UPOV PROTI MEHIKI

Žreb nam v letošnjem tekmovanju za Davisov pokal ni bil naklonjen. Že v prvem kolu bodo gostovali v Beogradu Mehikanci - ekipa, ki bo v evropski coni lahko zmešala račune tudi najboljšim. Naša reprezentanca proti igralcem iz Amerike nima prav nobenih možnosti za uspeh. Čisto realna napoved rezultata je — 5:0 za goste. Uspeh bo že vsak niz, ki bi ga osvojili naši.

Reprezentanco Mehike sestavljajo Llamas, Palafox, Contreras in Reyes. Prva sta nekoliko starejša, druga pa mlajša. Vsi štirje igrajo tokrat prvič v Evropi, vendar so si na najrazličnejših turnirjih v vseh delih Amerike pridobili toliko izkušenj, da tudi po mednarodni rutini prekašajo naše mušketirje. Na dosedanjih nastopih v Evropi so nabrali zelo ugodne rezultate, med drugimi tudi zmage nad najboljšimi evropskimi »reketi«.

LE DELNO PRIPRAVLJENI JUGOSLOVANI

Naši najboljši igralci so za dvoboj z Mehiko tudi le delno pripravljeni. Zadnja dva meseca so sicer redno trenirali — skupni trening v Splitu, nastop v Luksemburgu in na francoski revieri, kvalifikacije in trening v Beogradu — toda to je vse premalo. Redno vsako leto izgubljajo namreč naši igralci vso zimsko sezono, v kateri tudi najboljši posamezniki le zelo poredkoma prihajajo do igranja. Tako seveda ni moč napredovati, saj igralci povsod drugod igrajo skozi vse leto. Zato imajo v zimskem času na voljo turnirje v toplejših krajih ali pa dvorane.

V naši ekipi sta najboljša Panajotović in Plečević, Popović in Nikolić pa nekoliko zaostajata. Vsi ti igralci sodijo med povprečne Evropce, imajo pa še to slabo lastnost, da v najvažnejših srečanjih redoma ne pokažejo vsega znanja. Seveda s pomanjkljivim treningom in zelo okrnjeno udeležbo na mednarodnih turnirjih tudi ne morejo tako napredovati kakor njihovi tekmeci iz tujine.

Dvoboj z Mehiko bo torej bržkone še izpopolnil našo slabo bilanco zadnjih let v Davisovem pokalu, ki je naslednja:

1950 — Avstrija 5:0, Belgija 2:3, 1951 — Zahodna Nemčija 2:3, 1952 — Finska 3:2, Anglija 2:3, 1953 — Švica 5:0, Francija 1:4, 1954 — Monako 4:1, Belgija 0:5, 1955 — Čile 0:5, 1956 — Egipt 5:0, Anglija 0:5. -eh

Teniška reprezentanca Novega Zelanda je izločila iz Davisovega tekmovanja reprezentanco Libanona, ker vodi v dvoboju v Beirutu že s 3:0.

2

»O tem sem tudi sam prepričan. Sedaj me pa poslušajte. Moj avto naj me ob dveh ponoči čaka na vogalu Albemarlske ulice. Ker rosi, naj bo streha zaprta. Počakajte me v bližini, vendar se ne približajte avtomobilu več kot na dvajset korakov, ko se bom vračal. Na avto pritrdite oxfordsko številko, sussexko pa položite pod sedež. Pridenite še termovke kave in nekaj kosov kruha z maslom — to je vse.«

Binger je odgrnil zaveso. Poskusil je izraziti svoje želje, pri tem pa je čutil, da je to nepravično in celó grešno.

»Mnogo sreče, gospod!« je rekel s slabotnim glasom.

»Želim, da bi tudi mislili, kar ste pravkar rekli,« je odvrnil James Morlake, ko je vstal, vzel z divana dolg črn plašč ter vtaknil v žep revolver in orodje . . .

V depozitni banki na Burlington Streetu je bil nočnemu čuvaju na razpolago stol, na katerem si je lahko med službo zdaj pa zdaj počil. Stol je imel eno samo nogo v sredi in je zategadelj lahko prevrnil nočnega čuvaja na katerokoli stran, če je ta zadremal. Toda ljudje so že po naravi iznajdljivi in možak je v letih odkril, da lahko zelo udobno počiva, ako se s komolci opre na kolena in se s stolom nasloni na steno. In takšno počivanje je bilo komaj moč ločiti od resničnega spanja . . .

»Zelo mi je žal,« je dejal neki glas tiho in vljudno.

Nočni čuvaj se je nenadoma prestrašil, skočil pokonci ter hotel zgrabiti za revolver, ki bi moral ležati na majhni leseni polici pokraj njega.

»Vaše strelno orožje je že zdavnaj v mojem žepu, a žica k alarmnemu zvoncu je prerezana,« je dejal mož v črnem. Veselo se je zabliskalo v očeh, ki so zrle iz široko izrezanih lukenj velike črne krinke. »Sedaj pa naprej!«

Presenečeni možak, ki je poskusil najti opravičljive vzroke za svoje spanje v službi, je ubogal.

Oboki depozitne banke so ležali pod zemljo; za nočnega čuvaja je bil pripravljen majhen prostor iz železobetona z električno pečico in sklopno mizico. V steni je bil vzidan majhen safé.

»Tja!« je ukazal Črnuh. »Obrnite se z obrazom k steni in se spodobno vedíte, da ne bom prisiljen otežiti svoje duše z umorom.«

Nočni čuvaj je ubogal. Zaslišal je, kako se je odklenila ključavnica in rožljanje ključev. V malem saféju so imeli spravljene vse ključe. V navadnih okoliščinah sta ga lahko odprla le bančni ravnatelj ali pa njegov tajnik. Črnuh pa bržkone ni imel težav, zakaj safé je odprl brez kakršnekoli pomoči teh dveh visokih gospodov.

In nato je nočni čuvaj zaslišal, kako so se zaprla vrata in kako se je obrnil ključ v ključavnici. Zavladala je grobna tišina, slišal je le brnenje ventilatorja nad svojo glavo. Deset minut pozneje se je vsiljivec vrnil, položil ključe na njihovo prejšnje mesto in skrbno zaklenil safé.

»Tako, to bi bilo vse,« je rekel. »Le malo sem vzel — samo toliko, da si lahko privoščim dostojno počitniško potovanje in kupim nov avto. Saj moramo tudi mi živeti!«

»Ob službo bom,« je potožil nočni čuvaj. Solze so bile v njegovih očeh.

»To je povsem odvisno od vaših izpovedi.«

Nočni čuvaj je videl, kako stoji tujec na hodniku in se grozeče igra z revolverjem.

»Saj lahko mirno izpoveste, da sem vas omamil, tako kot je storil vaš kolega v Homecountieški banki. Morebiti vam bodo verjeli, morebiti tudi ne . . .«

»Kaj ste pa naredili z mojim kolegom v veži?«

»Leži v svojem prostoru in spi. Omamil sem ga z zelo spretno metodo, ki jo poznam samo jaz.«

Črnuh je zaprl vrata in nočni čuvaj je znovič zaslišal obračanje ključa. Zazdelo pa se mu je, da se je ključ dvakrat obrnil. To je bilo tudi res, zakaj vrata so se odprla, brž ko je pritisnil na kljuko. Toda Črnuh je bil izginil.

Trije detektivi iz Scotland Yarda so prišli v banko, kakor hitro je bil dan znak za preplah. V veži so našli omamljenega čuvaja, ki se je le počasi vračal k zavesti. Toliko zgovornejši pa je bil drugi čuvaj.

»Sedaj pa že nehajte lagati, da ste bili omamljeni!« je vzkliknil policijski inšpektor jezno. »To opravičilo lahko navede vežni čuvaj, vi ste pa med službo kratko malo zaspali. Takoj ko vam je podržal Črnuh cev svojega revolverja na trebuh, ste se vedli kot zajec. Tako je bilo in nič drugega ne bo držalo.«

Vežni čuvaj ni mogel ničesar izpovedati. Sedel da je bil v svojem malem prostoru in popil skodelico kave, ki si jo je sam skuhal. Česa drugega se ni mogel spomniti.

»Shranite kavno skodelico, da bomo dali ostanek kemično preiskati!« je rekel uradnik. »Vlomilec se je moral že dalj časa zadrževati v poslopju. Kakor hitro je omamil čuvaja v veži, je bila zanj zadeva kaj preprosta.«

Gornja bančna poslopja so bila zidana za pisarne, le v pritličju in kleti so bili prostori za depozite. S ceste je vodil k vhodu širok obokan hodnik. Na sredi je bil pregrajen s težko jekleno mrežo, za katero je imel ključ le vežni čuvaj. Ta se je običajno zadrževal v malem prostoru v poslopju.

»Zadeva je bila zelo enostavna,« je rekel policijski inšpektor, ko je končal z navzkrižnim zasliševanjem. »Peter je zapustil svoje mesto, da bi pogledal za nočnim čuvajem, medtem pa je Črnuh nekako vdrl — saj ta odpre sleherno ključavnico! In ko mu je to uspelo, je le še počakal na ugodno priložnost.«

V zgodnjih jutranjih urah je prišel bančni tajnik in s policijskim uradnikom natančno pregledal spodnje prostore.

Odprt je bil le mali depotni safé, na katerem je bilo ime Ralph Hamon. Bil je docela izpraznjen.